

เข้าร่วมพระบารมี

๔๙ ปี การปฏิรูปที่ดิน

พระราชกรณียกิจเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

ทรงพระเจริญ

งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ใต้ร่มพระบารมี

๔๙ ปี การปฏิรูปที่ดิน

พระราชกรณียกิจเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

● สารบัญ ●

คำนำ	๕
หลักหมุดปฐม พระบรมราโชวาท	๗
หลักหมุดที่ ๒ กระแสโลกกับการเกษตรในสยาม	๑๕
● ขุดคลองแลคูนาสยาม “จุดเริ่มต้นของการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้แก่ชาวนาไทย”	
หลักหมุดที่ ๓ ต้นสายธารการกระจายสิทธิในที่ดิน	๒๓
● พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอบเสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ ในวาระทรงเปิดการแสดงกสิกรรมและพานิชกรรม ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๓	๒๗
● ประกาศออกโฉนดที่ดิน มณฑลกรุงเก่า	๓๐
● แผนที่แสดงแปลงเกษตรกรรมในที่ดินพระราชทานโฉนดหมายเลข ๑	๓๒
● หมุดหลักฐานการออกโฉนดที่ดินฉบับแรก	๓๕
หลักหมุดที่ ๔ ปฐมบทการปฏิรูปที่ดินไทย	๓๗
● ๙ พระบรมราโชบาย	๔๖
การปฏิรูปที่ดินของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร	
● ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปที่ดิน ในที่นาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	๔๘

● ที่ดินภูมิตาน	๕๐
● ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินแรก	๕๔
● โฉนดพระราชทานรายจังหวัด	๕๕
● ประมวลพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๗๑
● ประวัติอาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขที่ ๑ ถนนราชดำเนินนอก	๗๗

หลักหมุดที่ ๕ กลับ...บ้าน	๘๑
● อาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหลังใหม่ในบ้านเดิม	๘๙
● ภาพรำลึกพระราชกรณียกิจ ประดับภายในอาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ราชดำเนิน	๙๑
● ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	๑๐๕

หลักหมุดที่ ๖ พระราชกรณียกิจ สืบสานธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิชญา)	๑๐๗
---	-----

หลักหมุดที่ ๗ รักษาและต่อยอด	๑๑๕
---------------------------------------	-----

- ขยายผลธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิชญา) สู่ธนาคารอาหารครัวเรือนในเขตปฏิรูปที่ดิน

คณะผู้จัดทำ	๑๑๘
เอกสารอ้างอิง	๑๑๙

● คำนำ ●

เนื่องในปีพุทธศักราช ๒๕๖๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ นับเป็นมหามงคลสมัยพิเศษยิ่ง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จึงจัดทำหนังสือ **ได้รับพระบรมราชโองการปฏิรูปที่ดิน พระราชกฤษฎีกาเพื่อการปฏิรูปที่ดิน** เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ด้วยการพัฒนาภาคการเกษตรไทยกับสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น ไม่สามารถกล่าวแยกส่วนให้ขาดออกจากกันได้ เพราะผลผลิตการเกษตรเป็นยุทธปัจจัยในช่วงสงคราม และเป็นปัจจัยที่หล่อเลี้ยงพลเมืองของชาติ พระมหากษัตริย์ทุกรัชกาลทรงให้ความสำคัญในการทำนุบำรุงภาคการเกษตรมาอย่างใกล้ชิด เช่น การปรับโครงสร้างภาคการเกษตรครั้งใหญ่ของสยามในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน และรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้มีการขุดคลองและคูนา การเพิ่มแรงงานภาคเกษตร การพัฒนาโลจิสติกส์ และการออกโฉนดที่ดินฉบับแรกของประเทศไทย ฯลฯ สืบต่อมาในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ด้วยทรงตระหนักถึงปัญหาการขาดที่ดินทำกินของราษฎรจึงทรงทดลองดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่หุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี และทรงขยายแนวคิดการปฏิรูปที่ดินไปยังพื้นที่อื่น และภายหลังจากที่มีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พ.ศ.๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ให้ ส.ป.ก. เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเอกสารสิทธิตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่เกษตรกร และมีพระราชดำริให้ ส.ป.ก. ดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรให้พออยู่พอกิน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

การปฏิรูปที่ดิน และ ส.ป.ก. ถือกำเนิดจากสถาบันพระมหากษัตริย์มายาวนาน ๔๙ ปี จึงมีความผูกพันจนมิอาจแยกขาดออกจากกันได้ หนังสือ **ได้รับพระบรมราชโองการปฏิรูปที่ดิน พระราชกฤษฎีกาเพื่อการปฏิรูปที่ดิน** ได้บันทึกเรื่องราว โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์เข้ากับความเป็นมาของการปฏิรูปที่ดิน ผู้อ่านจึงได้เห็นความจงรักภักดี และรับรู้ภารกิจของ ส.ป.ก. ที่ต้องปฏิบัติตามพระบรมราโชบาย โดยประการที่สำคัญยิ่ง คือ การสืบสานเจตนารมณ์อันเป็นคุณต่อชาติบ้านเมืองในการจัดที่ดินทำกิน ผ่านกระบวนการปฏิรูปที่ดิน โดยคงเจตนารมณ์ให้เกษตรกรได้ทำการเกษตรสืบทอดไปชั่วลูกชั่วหลาน

คณะผู้จัดทำ
ธันวาคม ๒๕๖๗

หลักเหตุผล

ที่มา : คลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ <https://kukr.lib.ku.ac.th/>

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๔๕๓ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พระยาวงษานุประพันธ์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท กราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการแสดงกสิกรรมแลพานิชการ ครั้งที่ ๑

“...อำนาจใหญ่แลความสมบูรณ์ไม่ได้อยู่แก่ประเทศที่มีอาณาเขตร
กว้างขวาง อำนาจแลความสมบูรณ์ย่อมมีแก่ประเทศที่เจริญด้วยกสิกรรม
แลพานิชการ เพราะเหตุฉะนั้นจะเป็นการที่ทำยากปานใด เราควรที่
จะพยายามบำรุงกสิกรรมให้เจริญขึ้น เพราะเป็นที่ตั้งแห่งความสมบูรณ์
ความสมบูรณ์เป็นที่ตั้งแห่งกำลัง กำลังย่อมเป็นที่ตั้งแห่งอำนาจ...”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการแสดงกสิกรรมแลพานิชการ ครั้งที่ ๑

ณ กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๘ เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓)

“...มีความเดือดร้อนอย่างยิ่งว่าประชาชนในเมืองไทยจะไร้ที่ดิน และถ้าไร้ที่ดินแล้วก็จะทำงานเป็นทาสเขา ซึ่งเราไม่ปรารถนาที่จะให้ประชาชนเป็นทาสคนอื่น ในเมืองไทยนี้ที่ผ่านมาประชาชนแต่ละคนเป็นไทแท้ คือ มีที่อยู่อาศัย มีอาชีพที่เป็นเอกเทศที่จะเลี้ยงตัวได้ แต่เวลานี้กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างน่ากลัว คือประชาชนกำลังจะเป็นทาสที่ดิน ให้มีนายทุนมากดกดหัว ซึ่งข้อนี้ก็น่าคิดอยู่ เพราะว่าเมืองไทยซึ่งเคยโด่นประนามจากคนบางส่วนว่าเป็นระบบศักดินาจักรวรรดินิยม แท้จริงไทยแท้ของเราอาจมีศักดินา แต่ศักดินาไม่ได้หมายถึงอย่างที่เขาคิดความหมาย คือการกดหัว เรามีระบบว่าแต่ละคนมีที่ดินของตัวเอง แต่ละคนมีที่อยู่อาศัยของตัวเอง มาเดี๋ยวนี้จะกลายเป็นระบบที่เขาประนาม คือระบบแบบสมัชคกลางในยุโรป ซึ่งเป็นระบบที่กดหัวต่อ ๆ กันมา จนกระทั่งใครที่จะแย่ง ก็คือคนที่อยู่ติดแผ่นดิน ที่ได้บุญญัตติศัพท์ไว้ว่าเป็นหนอนแผ่นดิน ได้เห็นมาว่า คนที่เคยทำงานในที่ที่ตัวเองเห็นเป็นของตัวเอง กลายเป็นหนอนติดแผ่นดิน เพราะว่าความคับแค้น ความลำบาก แท้จริงตัวเคยทำงานในที่ที่เป็นของตัวเอง หรือเป็นของตัวเองได้ แต่ว่ามีนายทุนมาขอซื้อที่ดินจึงขาย เพราะว่ามันกว่าเงินนั้นจะดี เงินนั้นจะนำความสุขมาให้แก่ตัว แท้จริงเมื่อเงินหมดไปแล้วก็ต้องรับจ้างเขา รับจ้างเขาในราคาถูก และกลายเป็นทาสเขาในที่สุด แต่ถ้าเราสามารถที่จะขจัดปัญหานี้ โดยเอาที่ดินจำแนกนี้มาจัดสรรอย่างยุติธรรม อย่างที่มีการตั้ง จะเรียกว่านิคม หรือจะเรียกว่าหมู่หรือกลุ่มหรือสหกรณ์ก็ตาม ก็จะทำให้คนที่มีชีวิตที่แร้นแค้นสามารถที่จะพัฒนาตัวเองขึ้นมาได้ แต่ต้องอาศัยกฎหมาย อาศัยระเบียบการที่เหมาะสม และอาจต้องปรับปรุงกฎหมายและระเบียบการให้ดี...”

กระแสพระบรมราโชวาท

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “วันรพี”

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๖

“...ผู้ที่ได้รับมอบที่ดินสำหรับทำกิน พร้อมทั้งเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินนั้นอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว ควรจะถือว่าแต่ละคนมีภาระอย่างยิ่ง ที่จะดูแลรักษาและพัฒนาที่ดินของตน ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างดีที่สุด ด้วยความตั้งใจจริง อดทน ขยันหมั่นเพียร และซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต้องอยู่ร่วมกันด้วยความเมตตาปรองดองกัน และยึดมั่นในสามัคคีธรรมให้มั่นคง โดยถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นจุดหมายสำคัญอันสูงสุด...”

พระราชดำรัส

เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเอกสารสิทธิ

ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ให้แก่เกษตรกรที่ทำกินอยู่ในที่ดินพระราชทาน

จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี

วันอาทิตย์ ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๐

● ๒๓๖๙

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช
รัชกาลที่ ๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ชุดคลองเจดีย์บูชา

ที่มา : ใตยลารศิลปวัฒนธรรม ภูมิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เซอร์จอห์น
เบาว์ริง อัครราชทูตอังกฤษเข้าเฝ้าฯ
(ภาพจิตรกรรมเทิดพระเกียรติยศ
แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ วาดโดย
นคร หุราพันธ์)

● ๒๓๙๙

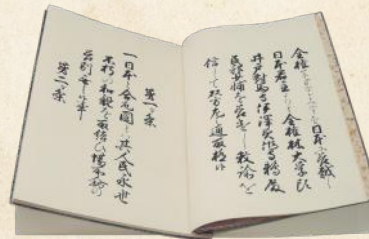
ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญา
คานางาวะกับอเมริกา
ต้องเปิดเมืองท่าให้ค้าขาย
กับสหรัฐอเมริกา

● ๒๓๘๕

อังกฤษ ยึดนานกิงจากการชนะ
สงครามฝิ่น มีการลงนามสนธิสัญญานานกิง
โดยจีนต้องเปิดเมืองท่า
ตามชายทะเลให้มีการค้าขายเสรี

● ๒๓๙๘

สยามลงนามในสนธิสัญญา
เบาว์ริง อนุญาตให้ชาวต่างชาติ
เข้ามาทำการค้าเสรีในกรุงเทพฯ
มหานคร อนุญาตให้ชาวอังกฤษ
สามารถถือครองที่ดินในสยามได้

● ๒๔๐๐

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช
รัชกาลที่ ๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ชุดคลองมหาสวัสดิ์ เพื่อการคมนาคม
และการค้าขายเป็นสำคัญ

ที่มา : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

สนธิสัญญานานกิง เป็นสนธิสัญญาที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๔๒
เป็นจุดสิ้นสุดของสงครามฝิ่นครั้งที่หนึ่ง (ค.ศ. ๑๘๓๙ - ๔๒) ระหว่างสหราชอาณาจักร
บริเตนใหญ่และไอร์แลนด์กับจีนราชวงศ์ชิง ที่กินเวลานานกว่า ๒ ปี

เส้นเวลา มหาอำนาจ

ที่มา : ศิลปวัฒนธรรม ฉบับมิถุนายน ๒๕๕๐

เรือรบฝรั่งเศสสามลำจอดทอดสมอคุมเชิงอยู่หน้าสถานทูตฝรั่งเศส ในวิกฤตการณ์
ร.ศ. ๑๑๒

● ๒๔๓๓

บริษัท ชุดคลองและคูนาสยาม
จำกัด เริ่มชุดคลองสายแรก
คือ คลองรังสิต ซึ่งเป็นการขยาย
พื้นที่ปลูกข้าวครั้งใหญ่สุดของไทย

● ๒๔๓๐

ฝรั่งเศส ยึดเวียดนาม กัมพูชา

● ๒๔๓๖

ฝรั่งเศส ยึดลาว

● ๒๔๓๖

ร.ศ. ๑๑๒ สมัย ร.๕ ฝรั่งเศส
อ้างอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่
ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง

รูก ตีบ เปิดเสรีสินค้า

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๑๑

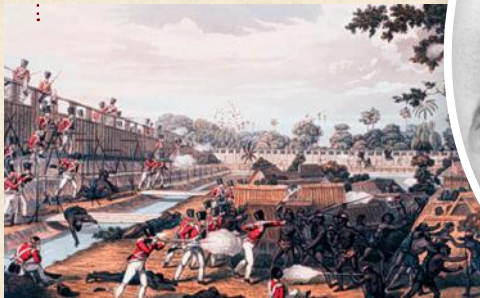

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก.

● ๒๓๔๒

อังกฤษ ยึดสิงคโปร์ มะละกา

อังกฤษเข้าโจมตีพม่า
ในปี ค.ศ. ๑๘๒๔ (พ.ศ. ๒๓๖๗)

เซอร์จอห์น เบอริง

● ๒๔๑๑

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

● ๒๔๑๗

ร.๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เริ่มเลิกทาส พ.ร.บ. พิกัดเกษียณ
ลูกทาสลูกไทย

● ๒๔๔๔

ร.๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้วางระเบียบเรื่องโฉนดที่ดิน

● ๒๔๔๑

อเมริกา ยึดฟิลิปปินส์

● ๒๔๔๘

พ.ร.บ. ทาส ร.ศ. ๑๒๔
ให้ลูกทาสทุกคนเป็นไท

● ๒๔๕๓

เมษายน ร.๕ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้จัดงานการแสดง
กลีกรรมแลพานิชการ ครั้งที่ ๑
เป็นพระบรมราโชบายด้านการเกษตร
ครั้งสุดท้ายในรัชสมัย

● ๒๓๖๙

อังกฤษ ยึดพม่า

● ๒๓๘๕

อังกฤษ ยึดฮ่องกง

สมรภูมิปลาตี่ จุดเริ่มต้น
สำคัญของการที่อังกฤษ
เริ่มยึดครองอินเดีย

● ๒๓๙๘

อังกฤษ ทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
กับสยาม

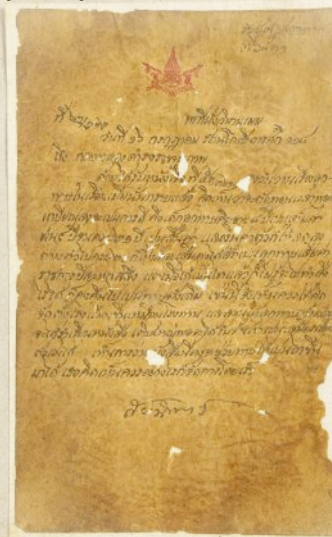
พระราชหัตถเลขา ร.๕
ถึงกรมพระยาดำรงฯ
เรื่องเลิกทาส

● ๒๔๐๑

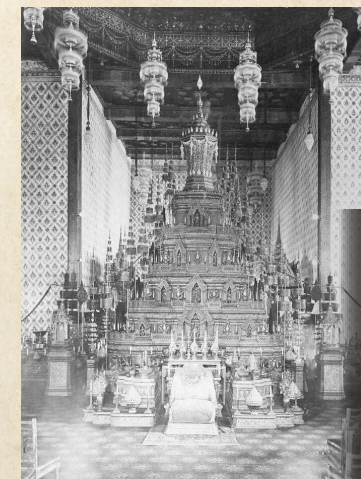
อังกฤษ ยึดอินเดีย

© ๒๐๒๔ Blockdit

- ๑๓ -

ตุลาคม ร.๕
สวรรคต

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช

ที่มา : ศิลปประวัติศาสตร์ไทย

ภาพวาดสีน้ำมันคณะราชทูตสยามเข้าเฝ้าพระเจ้านโปเลียนที่ ๓ วาดขึ้นตามพระบัญชาของพระเจ้านโปเลียนที่ ๓ ในปี ค.ศ. ๑๘๖๑ ภาพของจริงเก็บรักษาอยู่ภายในห้องพัสดุ ณ พระราชวังแวร์ซายส์ในปัจจุบัน

Photographer: Lucien Fournereau
Image Source: Côte d'Azur University, France

คลองเจดีย์บูชา จังหวัดนครปฐม
ถ่ายเมื่อราวปี ค.ศ. ๑๘๙๒ (พ.ศ. ๒๔๓๕ - พ.ศ. ๒๔๓๕)

หลักเหตุที่ ๒

กระแสโลกกับการเกษตรในสยาม

ก่อนที่จะรับรู้เรื่องการปฏิรูปที่ดินในประเทศไทยที่ผูกพันอย่างลึกซึ้งกับสถาบันพระมหากษัตริย์มาทุกยุคทุกสมัยให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ อาจจะต้องย้อนเวลากลับไปตั้งแต่ช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติที่ล้วนเกิดจากปัจจัยภายนอกในขณะนั้น กล่าวคือ ด้านความมั่นคง สงครามรบพุ่งกับฝั่งพม่าเบาบางลงหลังสงครามเก้าทัพในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในรัชสมัยต่อๆ มาเมื่อการสงครามเบาบางลง ด้านเศรษฐกิจการค้าขายเริ่มขยายตัว โดยเฉพาะการค้าขายกับต่างชาติเติบโตขึ้นอย่างมาก

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกตะวันตกเริ่มมีผลกระทบมากขึ้นๆ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป มีการค้นพบก็กระตุกทำให้การทอผ้าทำได้เร็วมากขึ้น มีการคิดค้นเครื่องจักรไอน้ำ ทำให้อุตสาหกรรมในยุโรปสามารถผลิตสินค้าได้เป็นจำนวนมาก ทรัพยากรที่มีอยู่แต่เดิมในยุโรปมีไม่เพียงพอที่จะป้อนเข้าสู่สายพานการผลิต จำเป็นต้องหาจากดินแดนที่ไกลออกไป ซึ่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือดินแดนหนึ่งที่อุดมไปด้วยทรัพยากรต่างๆ ที่ชาวยุโรปต้องการ ลัทธิล่าอาณานิคม ที่ใช้ยุทธศาสตร์เอาศาสนา (การศึกษา) นำหน้า ตามด้วยการผูกขาดสินค้า (เศรษฐกิจ) และการยึดดินแดน (การทหาร/ความมั่นคง) ในท้ายที่สุด ลัทธิดังกล่าวเริ่มขยายตัวไปทั่วโลก และเดินทางมาถึงสยามในที่สุด

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้าชนชั้นนำสยามได้ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่กำลังจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้

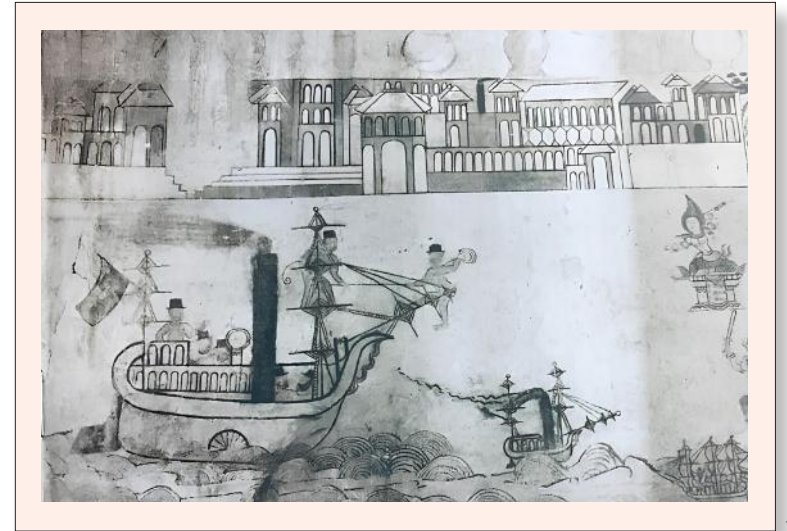
เมื่อพม่าที่เป็นชาติมหาอำนาจในดินแดนสุวรรณภูมิพ่ายแพ้สงครามกับประเทศอังกฤษ ต้องสูญเสียดินแดนและค่าปฏิกรรมสงครามเป็นจำนวนมาก และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พม่าก็พ่ายแพ้ต่ออังกฤษอย่างราบคาบ ชาติต่อไปที่อังกฤษจะครอบครองคงเป็นสยามแน่นอน การค้าระหว่างชาวต่างชาติกับสยามในขณะนั้นกระทำโดยผ่านพระคลังสินค้าที่ผูกขาดการค้าสินค้าทั้งหมด โดยพระคลังสินค้าสามารถกำหนดอัตราภาษีได้ทั้งหมด ซึ่งสร้างความอึดอัดให้กับต่างชาติเป็นอย่างมากอย่างต่อเนื่อง สยามจำเป็นต้องทำสนธิสัญญาเบอร์นี (Bernier Treaty) กับอังกฤษในขณะนั้น อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดเสรีทางการค้าครั้งแรก โดยยอมให้ประชาชนค้าขายกับชาวต่างประเทศได้โดยตรง มีการปรับลดภาษีลง แต่ยังคงสงวนสินค้าข้าวที่พระคลังสินค้ายังกงผูกขาดอยู่ การผลิตข้าวในขณะนั้นจึงเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ มิใช่การผลิตเพื่อการค้าการส่งออก

พ.ศ. ๒๓๙๘ เซอร์จอห์น เบาว์ริง เดินทางเข้ามาสยามในฐานะตัวแทนของสมเด็จพระนางเจ้าวิคตอเรีย ซึ่งถือได้ว่ามีอำนาจสูงกว่าผู้แทนอังกฤษทุกคนที่ผ่านมา หมายความว่า ตัวแทนที่อังกฤษส่งมาหลายคนยังไม่สามารถเจรจาการค้ากับสยามได้สำเร็จและยังถือว่าเสียเปรียบทางการค้า อังกฤษจึงไม่คาดหวังและไม่รับฟังคำปฏิเสธต่างๆ จากสยามอีกต่อไป และพร้อมจะก่อสงครามและยึดดินแดนสยามเหมือนที่เคยยึดพม่าแน่นอน หากสยามยังคงผูกขาดสินค้าข้าว

ผู้จัดทำเอกสารและถ่ายภาพ : พิชณน์ กระแจะจันทร์ email : pipad_k@yahoo.com
สถานที่ทำงาน : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

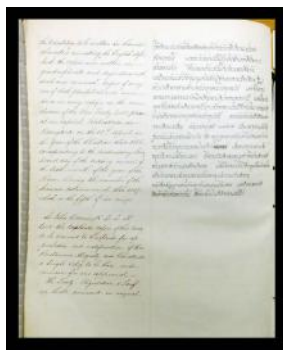
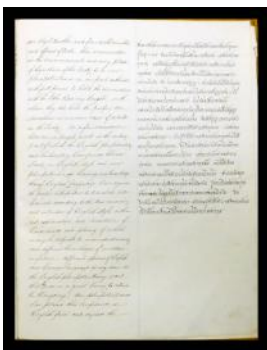

ลิขสิทธิ์เป็นของ The National Archives, UK

จิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัดเมืองกาย อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สะท้อนให้เห็นถึงการเปิดเสรีทางการค้าของกรุงสยามที่มีมาตั้งแต่ช่วงก่อนสนธิสัญญาเบาว์ริง

ที่มา : www.blockdit.com

สนธิสัญญาเบาว์ริง ต้นฉบับจริงบางส่วน พร้อมตราพระราชลัญจกรในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช รัชกาลที่ ๔

เหรียญกษาปณ์
ทำมือแบบแรก
เป็นเหรียญเงิน
ดอกตราพระแสงจักร
พระมหามงกุฏ พระเต้า
ราคาสลึง

เหรียญกษาปณ์ทำมือแบบที่สอง
เหรียญเงินกรุงเทพฯ ดอกตราพระมหามงกุฏ
ราคาเฟื้อง พ.ศ. ๒๓๙๙ เปรียบเทียบกับ
ตัวอย่างเหรียญทองแดงเมืองไท่ ตราดอกบัว
และตราช้าง จ.ศ. ๑๑๙๗ (พ.ศ. ๒๓๗๘)

ที่มา : ศิลปวัฒนธรรม

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช
รับสั่งให้ทำ “เหรียญกษาปณ์” รับมือการค้ากับต่างชาติ

สยามจำเป็นต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นี้ด้วยการลงนามสนธิสัญญา “หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีประเทศอังกฤษและประเทศสยาม” หรือ สนธิสัญญาเบาว์ริง ซึ่งถือได้ว่า สยามได้ก้าวเข้าสู่ตลาดการค้าเสรีและเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจโลก โดยสมบูรณ์

การสร้างความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร

ในขณะนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช และขุนนางผู้ใหญ่ทราบดีว่าการค้าขายกับจีนที่รุ่งเรืองในสองรัชกาลที่ผ่านมา กำลังจะกลายเป็นสิ่งที่ล้าสมัย จีนจะไม่ไข่มหาอำนาจอีกต่อไป แต่จะเป็นชาวตะวันตกที่จะรุกคืบเข้ามาด้วยเหตุที่สยามมีทรัพยากรเป็นจำนวนมาก

พ.ศ. ๒๔๐๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช มีพระบรมราชโองการให้ขุดคลองเจดีย์บูชาขึ้น เพื่อใช้เดินทางระหว่างเมืองนครปฐมกับแม่น้ำท่าจีน โดยใช้วิธีเกณฑ์ไพร่ทาสมาเป็นแรงงานในการขุดคลอง คลองกว้างประมาณ ๑๕ - ๒๐ เมตร ยาว ๒๔ กิโลเมตร

สนธิสัญญาเบาว์ริง ส่งผลให้ข้าวกลายเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ อังกฤษต้องการซื้อข้าวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากชาติตะวันตกได้เข้าไปครอบครองดินแดนต่าง ๆ ในเอเชียและได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในดินแดนนั้น โดยบังคับให้ปลูกพืชปลูกพืชแทนการปลูกข้าว ทำให้ชาวอาณานิคมไม่มีอาหารกิน จึงจำเป็นต้องหาแหล่งผลิตข้าวที่อยู่ใกล้เกินไปมาทดแทน สยามทราบว่าโอกาสที่จะเสียเปรียบในการค้ามีมาก จึงใช้หลักการบริหารดุลอำนาจ โดยเปิดโอกาสให้อเมริกา เยอรมนี เดนมาร์ก ญี่ปุ่นเข้ามาทำการค้าขายกับสยามได้อย่างเสรีเช่นกัน

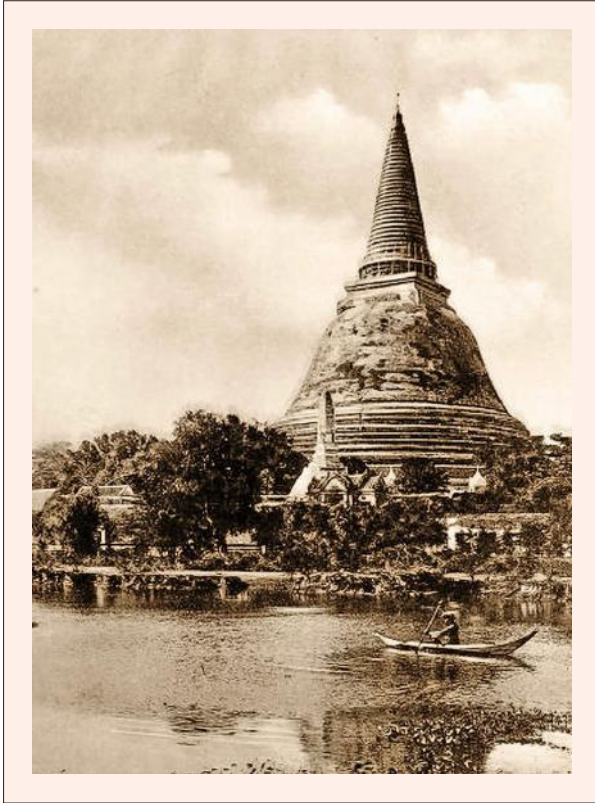
การรุกคืบของลัทธิอาณานิคมถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของระบบเศรษฐกิจและวิถีชีวิตชาวสยาม ที่จำเป็นต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงก่อนจะสายเกินไป ด้านหนึ่งก็ยอมรับการเข้ามาของชาวต่างชาติ

โดยพยายามรักษาดุลยภาพทุก ๆ ด้านไว้ ซึ่งการส่งออกข้าวที่จะเกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบได้นั้น สยามจะต้องริเริ่มโครงการชลประทาน เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวโดยการขุดคลองบริเวณรอบนอกกรุงเทพ เพื่อเป็นเส้นทางล่อล่อเลี้ยงเศรษฐกิจทั้งฝั่งตะวันตกและตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาต่อไป

พ.ศ. ๒๔๐๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองมหาสวัสดิ์เพิ่มอีกคลองหนึ่ง เพื่อเชื่อมเส้นทางจากแม่น้ำท่าจีนสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและคลองเจดีย์บูชาไปยังพระปฐมเจดีย์ คราวนี้เปลี่ยนรูปแบบเป็นการจ้างงานจากชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพเข้ามาสยามมารับจ้างเป็นแรงงาน ผลพลอยได้ที่สำคัญ คือ การเกิดขึ้นของที่นาบริเวณโดยรอบ กลายเป็นแหล่งปลูกข้าวอันอุดมสมบูรณ์โดยสภาพภูมิประเทศแถบนี้เป็นที่ราบลุ่มด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช จึงพระราชทานที่นาริมสองฝั่งคลองหลายพันไร่ ให้แก่พระราชโอรสและพระราชธิดาในพระองค์ (ที่ดินบางส่วนจำนวน ๑,๗๒๗ ไร่เศษ ได้สืบทอดมาถึงพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรซึ่งได้ทรงนำมาพระราชทานให้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อการปฏิรูปที่ดินเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ ปัจจุบันโฉนดที่ดินเหล่านี้เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครปฐม โฉนด ๒ แปลงระบุพระนาม “สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” ทรงถือนกรรมสิทธิ์)

คนจีนที่หลั่งไหลอพยพเข้ามาในสยามเป็นจำนวนมาก มีทักษะทางการเกษตรสามารถทำนาได้ กลายเป็นแรงงานคุณภาพให้กับภาคการเกษตรไทย ข้าวกลายเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของสยามในขณะนั้น และเมื่อมีน้ำจากการขุดคลองเพิ่มขึ้นในฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ส่งผลให้การทำนามีการขยายพื้นที่อย่างทวีคูณ

ความต้องการข้าวจากต่างประเทศยังมีมาก ทำให้สยามต้องหาพื้นที่ขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มพื้นที่ผลิตข้าวเพิ่มขึ้นอีก ซึ่งพบว่าฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานครมีพื้นที่แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ลุ่มขนาดใหญ่มีแม่น้ำถึง ๒ สาย

พระปทุมเจดีย์และคลองเจดีย์บูชา

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงและเป็นศูนย์กลางของการจำหน่ายข้าวไทยไปขายทั่วโลก ภาพที่เห็นเป็นโรงสีทางตอนใต้ของกรุงเทพมหานคร

ที่มา : ประวัติคลองรังสิต การพัฒนาที่ดินและแหล่งเกษตรตั้งแต่สมัย ๒๔๓๑ - ๒๔๕๗

บริษัท ขุดคลองแลคูนาสยาม จำกัด กำลังขุดคลองรังสิต
(ภาพจาก “ประวัติคลองรังสิต การพัฒนาที่ดินและผลกระทบ
ต่อสังคม พ.ศ. ๒๔๓๑ - ๒๔๕๗”)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองรังสิตขึ้น ซึ่งช่วยขยายพื้นที่ทำนา
เพิ่มขึ้นจำนวนมาก

ชาวนาในทุ่งรังสิต (ภาพจาก “ประวัติคลองรังสิต การพัฒนา
ที่ดินและผลกระทบต่อสังคม พ.ศ. ๒๔๓๑ - ๒๔๕๗”)

พ.ศ. ๒๔๓๓ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการขุดคลองรังสิตขึ้นในฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยบริษัท ขุดคลองแลคูนาสยาม จำกัด เริ่มต้นขุดคลองรังสิตเป็นสายแรกโดยใช้เครื่องจักรและแรงงานคน ทำให้มีการขยายพื้นที่ปลูกข้าวขนาดใหญ่นับแสนไร่ขึ้นอีกพื้นที่หนึ่ง มีการขุดคลองรังสิตที่นำแม่น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังจังหวัดนครนายก (จากตะวันตกไปตะวันออก) และคลองระพีพัฒน์ที่นำแม่น้ำจากแม่น้ำป่าสักเข้าไปในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีฝั่งคลองทั้ง ๒ สาย (จากเหนือลงมาใต้) ตัดกันเป็นกากบาทบริเวณคลองรังสิต ๑๓ ในปัจจุบัน

การขุดคลองทำให้มีการปลูกข้าวมากขึ้น และราษฎรจำนวนมากอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานกระจายตัวตลอดริมสองฝั่งคลองเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้รัฐบาลต้องเข้ามาจัดการปกครองในเขตนี้ใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ด้วยการตั้งเป็นเมืองขึ้นมา ซึ่งรัชกาลที่ ๕ พระราชทานนามว่า

“เมืองธัญบุรี” (ปัจจุบันเขียนว่า ธัญบุรี) คือเมืองข้าว ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอคลองหลวง อำเภอหนองเสือ และอำเภอลำลูกกา โดยถือว่าเมืองธัญบุรีนี้เป็นเมืองคู่กันกับ “เมืองมินบุรี” แปลว่าเมืองปลา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตคลองแสนแสบตอนล่าง...

ชาวจีนโพ้นทะเลเป็นคนที่ขยันทำงาน สะสมทุนทรัพย์ได้มากพอ เงินทองที่สะสมไว้ถูกนำมากว้านซื้อที่ดินตามที่ต่างๆ และนำที่ดินเหล่านั้นปล่อยเช่า จนสามารถยกสถานะของตัวเองให้เป็นเจ้าสัวได้ในเวลาเพียงชั่วอายุคน และชาวจีนนี้เองที่เข้ามาควบคุมการตลาดข้าวของไทยมาตั้งแต่ดั้งเดิม ขยับขยายตนเองกลายเป็นเจ้าของโรงสีเป็นจำนวนมาก ด้วยความสามารถในการเจรจาต่อรองอย่างชาญฉลาด กล่าวได้ว่าคนจีนสามารถควบคุมธุรกิจการค้าข้าวของสยามได้อย่างเบ็ดเสร็จในท้ายที่สุด โดยไม่ต้องลงมือปักดำข้าวแม้แต่ต้นเดียว ●

คลองรังสิตขุดขึ้นครั้งแรกโดยบริษัท ขุดคลองแลคูนาสยาม จำกัด

ชุดคลองแลคูนาสยาม

“จุดเริ่มต้นของการเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้แก่ชาวนาไทย”

บริษัท ชุดคลองแลคูนาสยาม จำกัด (Siam Canals, Lands and Irrigation Company) เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ ในระยะเริ่มต้นมีผู้ร่วมหุ้น ๔ คน ได้แก่ พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าสายสนิทวงศ์ พระนานาพิธภาชี (ชื่น บุนนาค) นายโยคิม แกรซี (Joachim Grassi) สถาปนิกชาวอิตาลี และนายยม (เจ้าสัวยม พิศลยบุตร) หรือหลวงสาทรราชายุตก แต่สุดท้าย เจ้าสัวยมไม่ได้เข้าเป็นหุ้นส่วน จึงได้หม่อมราชวงศ์สุวพันธุ์ สนิทวงศ์ เข้าเป็นผู้ร่วมหุ้นแทน มีนายโยคิม แกรซีทำหน้าที่เป็นผู้จัดการบริษัทด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง

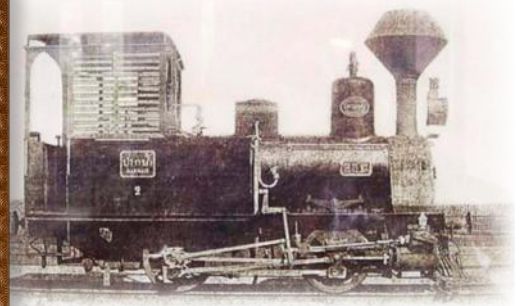
บริษัทได้รับหนังสือพระราชทานพระบรมราชานุญาตชุดคลองรังสิตจาก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นเวลาระยะเวลา ๒๕ ปี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๑ ถือว่าเป็นสัญญาอนุญาตฉบับแรกที่บริษัทได้ทำกับรัฐบาล และเป็น “พระบรมราชานุญาตพิเศษ” ที่ให้บริษัทได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ในรูปของ กรรมสิทธิ์ที่ดินสองฝั่งคลองที่ขุด ตลอดทั้งลำคลอง

บริษัท เริ่มต้นชุดคลองสายแรกคือในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ โดยใช้เครื่องจักรและ แรงงานคน ซึ่งรายได้หลักของบริษัทมาจากการขายที่ดินขนาดใหญ่ให้แก่เจ้านาย ข้าราชการ บาทหลวงในคริสต์ศาสนา พ่อค้าชาวจีนในกรุงเทพฯ และนำที่ดินที่ซื้อไป

ให้ชาวนาเช่าต่ออีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้ บริษัทยังนำที่ดินที่ยังไม่ได้ขายหรือเป็นที่ดิน ที่วิวาทยังไม่ได้ตัดสินตกลงเป็นของฝ่ายใดที่มีจำนวนไม่น้อยไปให้ชาวนาเช่า โดยตาม รายงานของพระมหาโยธา ระบุว่า บริษัทมีรายได้จากการเก็บค่าเช่านาปีละ ๔๐,๐๐๐ บาท อีกทั้ง บริษัทยังมีรายได้จากค่าธรรมเนียมประตุน้ำ สำหรับเรือที่ผ่านไปผ่านมา ซึ่งประตุน้ำที่สำคัญของบริษัทมี ๓ แห่ง ได้แก่ ประตุน้ำจุฬาลงกรณ์ ประตุน้ำเสาวภา ปิดกันคลองรังสิตทั้งสองด้าน และประตูบริษัทสมบุญณ์กันคลอง ๖ วา สายล่าง

สำหรับผลประโยชน์ที่บริษัทต้องตอบแทนรัฐบาล คือ ค่าตอบแทน ร้อยละ ๒๐ ของกำไรที่บริษัทได้รับ และ “ค่าภาคหลวง” บริษัทต้องจ่ายให้รัฐบาลทุกปีจนกว่า จะชุดคลองแล้วเสร็จ

“การชุดคลองรังสิต” ถือว่า “เมกะโปรเจกต์” ที่เกิดขึ้นในสมัยพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการขยายพื้นที่สำหรับการปลูกข้าว โดยทำการ เปลี่ยน “ป่า” เป็น “นา” นับล้านไร่ ผ่านการดำเนินงานของภาคเอกชนอย่าง “บริษัท ชุดคลองแลคูนาสยาม จำกัด” เพื่อให้ชาวนามีขีดความสามารถในการปลูกข้าวมากขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลมีผลผลิตจากข้าวในการส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศมากขึ้น เป็นการเพิ่ม ศักยภาพทางการแข่งขันของรัฐบาลและชาวนาไทยในสมัยนั้น ●

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ห ล ก ห มู ต ที่ ๓

ต้นสายธารการกระจายสิทธิในที่ดิน

พระบรมราโชบายหลายประการที่พระมหากษัตริย์ทรงดำริให้มีขึ้น ล้วนส่งผลต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันในภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่องสืบมา รัชสมัย **พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** ได้เสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรป และอีกหลายประเทศ ทรงเห็นบ้านเมืองฝรั่ง วิถีชีวิตผู้คน ตลอดจนการพัฒนาในหลายมิติ ประการสำคัญคือการส่งพระราชโอรสหลายพระองค์ไปศึกษาเล่าเรียนในต่างประเทศ เพื่อผูกมิตรไมตรี เก็บเกี่ยวความรู้และวิถีชีวิตวัฒนธรรม เพื่อนำกลับมาพัฒนาสยามได้อย่างเป็นรูปธรรมครั้งใหญ่ นับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดียิ่งให้กับสยามในเวลาถัดมา และยิ่งทรงสืบทอดแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรยิ่งขึ้นกว่าที่ผ่านมา อาทิ การขุดคลองเพิ่มขึ้นอีกหลายสายเชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ และที่ราบภาคกลาง โดยให้สัมปทานในการขุดคลองเป็นจำนวนมาก

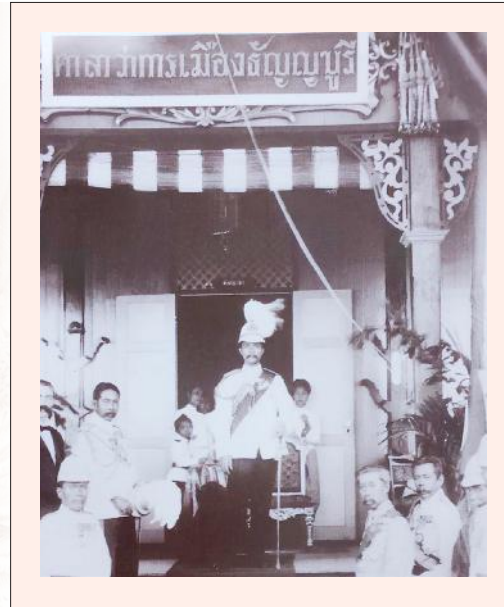
พ.ศ. ๒๔๑๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ “**พระราชบัญญัติพิทักษ์เกษียณลูกทาสลูกไทย**” เปรียบเสมือนการเปิดตลาดแรงงานสยาม ทำให้มีแรงงานเสรีเข้าสู่ภาคการเกษตรมากขึ้น ประการสำคัญ คือ การประกาศเลิกทาสนี้ นอกจากจะส่งผลให้สยามเป็นอารยประเทศ เพราะให้ความสำคัญกับสิทธิความเป็นมนุษย์ แรงงานไทยจะสามารถมีสิทธิครอบครองที่ดินเป็นของตนเอง เพราะเมื่อคนได้สิทธิ

ในที่ดินเป็นของตนเอง ก็จะรักษาและหวงแหนที่ดินนั้น เมื่อราษฎรทั่วทั้งประเทศ หวงแหนที่ดินของตนเอง ก็เท่ากับเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับสยามอย่างยั่งยืน

พ.ศ. ๒๔๓๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการสำรวจเพื่อสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมาเป็นครั้งแรก เพราะการใช้แต่ทางเกวียนและแม่น้ำลำคลองเป็นพื้นนั้น ไม่เพียงพอแก่การบำรุงรักษาพระราชอาณาเขต เพื่อความสะดวกแก่การปกครอง เป็นการเปิดภูมิประเทศให้ประชาชนพลเมืองเข้าบุกเบิกพื้นที่รกร้างว่างเปล่าให้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ และจะเป็นเส้นทางให้สามารถขนส่งผู้โดยสารและสินค้าไปมาถึงกันได้ดียิ่งขึ้น

พ.ศ. ๒๔๔๔ ข้าหลวงเกษตรพร้อมด้วยเจ้าพนักงานกรมแผนที่เริ่มออกเดินสำรวจที่ดินของประเทศเป็นครั้งแรก และดำเนินการรังวัดหมายเลขเขตที่ดินตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการ บริเวณบ้านพลับ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๐

เนื่องจากยังไม่มีบทกฎหมายเป็นหลักในการออกโฉนดที่ดิน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ร.ศ. ๑๒๐

ภาพจาก “ร้อยปีคลองรังสิต”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้มีพระบรมราชโองการให้สถาปนาเมือง
ธัญญบุรี

ภาพจาก เพจ Explore World

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการขุดคลองรังสิต
เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๕ หรือเมื่อ ๑๒๒ ปีก่อน

(พ.ศ. ๒๔๔๔) โดยวางระเบียบการเรื่องโฉนดที่ดินไว้โดยแนชัด ประกาศพระบรมราชโองการฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนที่ดินและสิทธิของผู้เป็นเจ้าของที่ดิน โดยมีแผนที่ระวางแสดงรายละเอียด ชี้ได้ว่าที่ดินที่จะดำเนินการออกโฉนดแต่ละแปลง ตั้งอยู่บริเวณใด เนื้อที่เท่าใด ใครเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินในทะเบียน

เมื่อดำเนินการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่มณฑลกรุงเก่าเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้ตั้งหอทะเบียนมณฑลกรุงเก่าขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ที่สภาการราชपुरย ในพระราชวังบางปะอิน เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔)

ในการมอบโฉนดที่ดินครั้งแรกนั้น สืบเนื่องจากที่**พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังบางปะอิน พระยาประชาชีพรวิบาล (ฝิ่ง ชูโต) ข้าหลวงพิเศษจัดการที่ดิน ได้นำโฉนดที่ดินในท้องที่ตำบลบ้านแปง ของพระคลังข้างที่ ๒ ฉบับ และของราษฎร ๓ ฉบับ ได้แก่ ของกำนันแดงบ้านพลับ ๑ ฉบับ ของกำนันวันบ้านแปง ๑ ฉบับ และของกำนันหุ่มบ้านวัดยม ๑ ฉบับ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่เจ้าของที่ดินนับเป็นปฐมฤกษ์

โฉนดที่ดินฉบับแรกของประเทศไทยเป็นโฉนดที่ดินซึ่งระบุพระนาม “**สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์**” ทรงถือกรรมสิทธิ์เป็นโฉนดเลขที่ ๑ หน้าที่ ๑ เลขที่ดิน ๑๗ ระวาง ๑๗ ต ๓ อ ตำบลบ้านแปง อำเภอพระราชวัง แขวงเมือง

กรุงเก่า เมืองกรุงเก่า (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) เนื้อที่ ๙๑ ไร่ ๑ งาน ๕๒ ตารางวา ต่อมาได้โอนให้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๓๓ ปัจจุบันโฉนดที่ดินหมายเลข ๑ นี้เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานเกี่ยวกับที่ดินในขณะนั้น คือ หมดหลักฐานศูนย์กำเนิดหมดแรกในประเทศไทย สร้างขึ้นในสมัยการออกโฉนดที่ดินฉบับแรก และถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การออกโฉนดที่ดินแต่ละแปลงเป็นไปด้วยความถูกต้อง แม่นยำ ป้องกันการออกโฉนดซ้ำซ้อน

พ.ศ. ๒๔๕๓ เดือนเมษายน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานแสดงกลสิกรรมแลพานิชการ ณ สระปทุมวัน ขึ้นเป็นครั้งแรก เสมือนเป็นการจัดแสดงนิทรรศการส่งเสริมภาคการเกษตรสมัยใหม่และการค้าขาย เพื่อให้ความรู้กับประชาชนให้เกิดการตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเกษตร ที่ทรงถือเป็นอำนาจที่แท้จริงของบ้านเมือง การจัดงานดังกล่าวหากเทียบให้เห็นภาพชัดเจนพอจะประมาณการจัดงานเกษตรแฟร์ในปัจจุบัน

หลังจากที่ทรงทุ่มเทพระราชวรกายอย่างหนักตลอดรัชสมัย เพื่อเตรียมการหลายอย่างโดยเฉพาะภาคการเกษตร เพื่อให้สยามอยู่รอดพ้นภัยอันตรายจากภายนอกได้อย่างปลอดภัย ปลายเดือนตุลาคมปีเดียวกันนี้เอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคต ●

<https://watpathumwanaram.wordpress.com/> / ประทุมวัน-วัดนารัตน์โกสีย์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการแสดงกลีกรรมแลพาณิชการ
โดยมีเจ้าพระยาวงศาานุประพันธ์ (หม่อมราชวงศ์สท้าน สนิทวงศ์) เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ กราบบังคมทูลรายงาน
เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๕๓

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการแสดงกลสิกรรมแลพานิชการ ครั้งที่ ๑

ณ กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๓

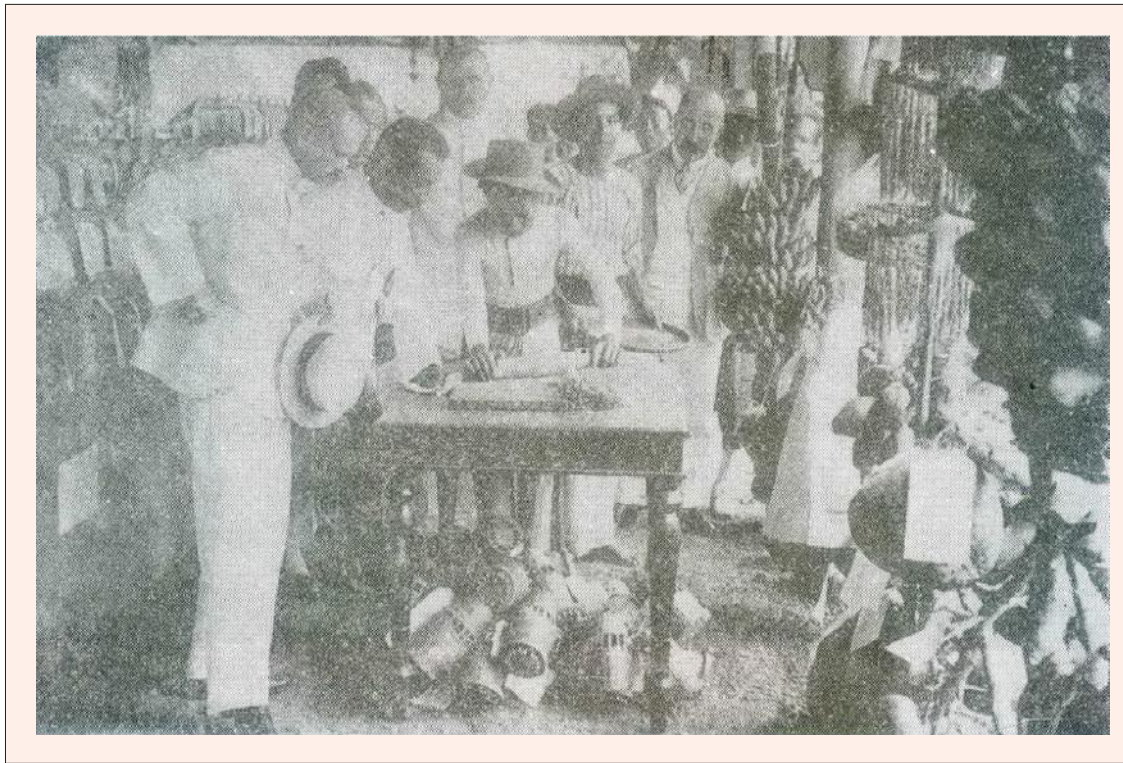
“เมื่อได้ฟังคำเสนาบดีกระทรวงเกษตร กล่าวถึงเรื่องการแสดงกลสิกรรมแลพานิชการที่ได้จัดขึ้นครั้งนี้ มีคำที่กล่าวว่าสงครามกลสิกรรมแลพานิชการเป็นสิ่งสำคัญในเวลานี้ เป็นข้อเตือนใจกระทบถึงความคิดเห็นซึ่งได้ มีอยู่ในใจอันควรจะนำมากล่าวในเวลานี้ ประเทศแถบข้างตะวันออกเรา นี้ แต่เดิมมาถือว่าประเทศใดมีอำนาจที่จะข่มขี่ประเทศที่ใกล้เคียงให้มาอยู่ในอำนาจแผ่อำณาเขตรได้กว้างขวางเพียงเท่าใดเป็นเกียรติยศใหญ่ ย่อมปรารถนาที่จะเบียดเบียนซึ่งกันและกันแผ่อำณาเขตรให้กว้างขวางแต่หาใครได้พิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้จากภูมิประเทศ อันมาอยู่ในอำนาจนั้นไม่ การหาอำนาจแลอาณาเขตรให้กว้างขวางเช่นนี้ เป็นเหตุให้ประเทศหนึ่งยกไปย่ำยีกับประเทศหนึ่ง บางคราวได้ชัยชนะบางคราวก็แพ้ แต่ผลของการแย่งชิงอำนาจนั้นมีแต่ต่างเมืองต่างถึงความเสื่อมโทรมมากกว่าประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ประเทศสยามเป็นประเทศหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ประเทศที่แย่งอำนาจกันดังนี้

แต่ถึงเวลาที่รပ်พุงกันอยู่เช่นนั้นก็ดี ยังมีเวลาที่ค้าขายติดต่อกันกับประเทศที่ใกล้เคียง ซึ่งนับว่าเป็นที่ตั้งแห่งความบริบูรณ์ของการค้าขายอยู่บ้าง แต่มีเวลาหนึ่งซึ่งไม่ใช่แต่ประเทศสยามประเทศเดียว คิดเห็นว่าการค้าขายกับนานาประเทศไม่เป็นการมีคุณอันใด เพราะชาวต่างประเทศประพฤตินี้ไม่ถูกกันกับประเพณีบ้านเมือง

แลมักจะถืออำนาจภายนอกเข้ามาเอารัดเอาเปรียบต่างๆ จึงเห็นว่าไม่ควรจะคบค้ากับประเทศใดประเทศหนึ่ง ควรสงวนพืชผลอันเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองเลี้ยงกันแต่เฉพาะชาติเดียวกันประเทศเดียวกัน

เมื่อการไม่พอใจสมาคมด้วยชาติอื่น แลเอาไครเหตุที่ชาติต่อชาติเบียดเบียนกันแลกัน เพื่อจะแผ่อำนาจ ดังเช่นกล่าวแล้วข้างต้น เมื่ออยู่หนึ่งๆ นานมาเช่นนั้น ความรู้สึกปรารถนาที่จะหาผลประโยชน์โดยทางแลกเปลี่ยน ก็สูญไป สัมการที่จะแสวงหาประโยชน์ด้านการเพาะปลูกให้ใหญ่ยิ่งแพร่หลายขึ้น เพราะไม่มีทางที่จะจำหน่ายแลต้องเป็นห่วงในการที่จะต้องเตรียมสู้รบกับประเทศอื่นซึ่งจะมาเบียดเบียนกันอยู่เป็นนิตย์นั้น

ครั้นเมื่อภายหลังด้วยความจำเป็นซึ่งต้องเปิดประเทศให้มีการค้าขายกับนานาประเทศทิศตะวันตก ในประเทศตะวันออกนี้เมืองใดซึ่งเป็นแต่หยุดค้าขายแก่นานาประเทศ แต่ไม่ต้องอันตรายด้วยความยำยีในการแผ่อำณาเขตร รู้สึกประโยชน์ของการเปิดทางค้าขายแลรู้สึกความจำเป็นที่จะให้กำลังบ้านเมืองบริบูรณ์ เพราะอุดหนุนการเพาะปลูกแลการค้าขาย ได้กลับตัวลงมือจัดการบำรุงได้ทันทีแลสำเร็จ

ที่มา : คลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ <https://kukr.lib.ku.ac.th/>

คณะกรรมการตรวจสอบข้าวที่เข้าประกวดในงาน การแสดงกลีกรมแลพานิชการ ร.ศ. ๑๒๙

เหรียญรางวัล
การแสดงกลีกรม
แลพานิชการ
ร.ศ. ๑๒๙

ประโยชน์ได้เร็ว จนมีความเจริญรุ่งเรืองสมบูรณ์ขึ้นแลเห็นเป็นตัวอย่าง

แต่ประเทศสยามเรานี้ ถึงแม้ได้ปราบปรามประเทศอื่นที่ใกล้เคียงได้ชัยชนะมากเท่าใด แต่ก็เป็นเวลาหนึ่งซึ่งต้องเสียท่วงทีแก่ประเทศที่ใกล้เคียงย่ำยีเสียยับเยิน ถึงจะรู้สึกรู้ว่าการกสิกรรมแลพานิชการเป็นประโยชน์เพียงใด การที่จะบำรุงนั้น ไม่ใช่การง่ายเพราะไม่ใช่แต่เพียงเปิดตาซึ่งปิดไว้ชั่วคราว แต่กำลังเมืองได้ปลุกเปลี่ยนไปเสียเป็นอันมาก

เราย่อมเห็นปรากฏอยู่ ด้วยได้เห็นตัวอย่างประเทศอื่นในเวลาเมื่อเปิดตาแล้ว ว่าความคิดเดิมซึ่งหมายว่าแผ่อำณาเขตร์ได้กว้างขวางเป็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่นั้นเป็นการไม่จริง อำนาจใหญ่แลความสมบูรณ์ไม่ได้อยู่กับประเทศที่มีอาณาเขตร์กว้างขวาง อำนาจแลความสมบูรณ์ย่อมมีแก่ประเทศที่เจริญด้วยกสิกรรมแลพานิชการ เพราะเหตุฉะนั้นถึงจะเป็นการที่ยากปานใด เราควรที่จะพยายามบำรุงกสิกรรมให้เจริญขึ้น เพราะเป็นที่ตั้ง แห่งความสมบูรณ์ ความสมบูรณ์เป็นที่ตั้งแห่งกำลัง กำลังย่อมเป็นที่ตั้งแห่งอำนาจ

ซึ่งเสนาบดีกระทรวงเกษตรเดี่ยวนี้อันได้เริ่มดำริห์การบำรุงกสิกรรมพานิชกรรมขึ้นโดยการกวักจัน เปนทางที่ดำเนิรถูกต้อง ประเทศสยามมีดินแดนกว้างขวาง แต่มีพลเมืองแลพาหนะซึ่งจะทำประโยชน์ในที่ดินได้ไม่พอ การที่จะเป็นอุปการะแก่พานิชกรรมเล่าก็ขาดแรงอยู่มาก

จึงเห็นว่ามีทางเดียวซึ่งจะทำให้การเพาะปลูกแลค้าขายให้กว้างขวางออกไปได้ ด้วยใช้แรงจักรแลยนต์เป็นกำลัง ซึ่งได้พูดอยู่เรื่อยๆ กับเสนาบดีเหล่านั้น การที่ห่างเหินจากสมาคมกับประเทศทั้งปวง แลห่างเหินจากการพิจารณาหาทางที่จะให้เกิดประโยชน์ เพราะไม่มีทางจำหน่ายทำให้ชาวเรามีความรู้แลความคิดน้อยในการค้าขาย แต่บัดนี้เมื่อได้สมาคมกับประเทศทั้งปวง ได้เห็นแบบอย่างแลได้รับประโยชน์ผลแห่งความเพียร ก็เป็นเวลาที่จะทำให้ใจคนเฟื่องฟูขึ้น ความคิดที่จะชักนำให้คนทั้งปวงรู้แลเห็นทางที่จะหาประโยชน์ด้วยการแสดงกสิกรรมพานิชการครั้งนี้

เป็นการเหมาะแก่เวลา

ในประเทศเราที่รัฐบาลย่อมออกหน้าแนะนำราษฎร ในกิจการทั้งปวงทุกอย่างมาแต่ไหนแต่ไร ขอให้กระทรวงเกษตรพยายามที่จะจัดการแนะนำชาวเราให้เข้าใจ แลพยายามในการกสิกรรมพานิชการยิ่งขึ้น อันจะเป็นที่ตั้งแห่งความสมบูรณ์ แลเป็นที่ตั้งแห่งกำลังแลความมั่นคงของชาติเราควรจะเป็นที่พอใจเป็นอันมากซึ่งได้มีการติดต่อกับนานาประเทศอันรุ่งเรือง ด้วยวิชาทั้งสองประการนี้ย่อมเป็นเหตุที่จะแนะนำชักจูงประชาชนของเราให้ถึงความสมบูรณ์ขึ้นได้ด้วยอาศัยการสมาคมกับพ่อค่านานาประเทศ ซึ่งได้แลกเปลี่ยนประโยชน์กันแลกัน ขอให้กระทรวงเกษตรได้ทราบความพอใจของเรา แลขอขอบใจท่านทั้งหลายผู้ที่ได้ช่วยให้การแสดงกสิกรรมแลพานิชการนี้สำเร็จแลขออำนาจพรให้การที่เราเริ่มแล้วด้วยดีนี้ สำเร็จเป็นผลอันดีสืบไปภายหน้าเรามีความยินดีที่จะสั่งให้การแสดงกสิกรรมแลพานิชการนี้เปิดให้มหาชนดูตั้งแต่วันนี้สืบไป” ●

ประกาศออกโฉนดที่ดิน มณฑลกรุงเก่า

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คำว่าส เหนือเกล้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในสมัยนี้ ที่ดินมีราคายิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก ย่อมเป็นเหตุให้ราษฎร มีคดีพิพาทกันด้วยเรื่องที่ดิน ชุกชุมขึ้น สมควรที่จะระเบียบ สิ่งสำคัญอันเป็นหลักฐานสำหรับที่ดิน แลจัดให้มีสิ่งหมายเขตที่ดินนั้นๆ ให้มั่นคงยิ่งขึ้นตามกาลสมัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาพระราชสีห์พิริบาล เปนข้าหลวงเกษตร อยู่ในบังคับบัญชาข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลกรุงเก่า พร้อมด้วยเจ้าพนักงานกรมแผนที่ ออกรังวัดปักเขตที่ดิน เพื่อจะได้ออกโฉนดให้แก่เจ้าของที่ดิน คือ

ทิศใต้ ตั้งแต่แยกบางไทรขึ้นไปตามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทิศตะวันตก แลตามฝั่งแม่น้ำแควอ่างทอง ทิศตะวันออกจนถึงคลอง

ตะเคียนเป็นที่สุดข้างเหนือ กำหนดข้าหลวงเกษตรจะออกรังวัดปักเขตที่ดินเมื่อใด ข้าหลวงเกษตรจะได้ประกาศล่วงหน้ามาให้ทราบอีกครั้งหนึ่งด้วย เพราะฉะนั้น

ข้อ ๑ ถ้าผู้เปบเจ้าของที่ดินในตำบลที่กล่าวนี้ได้ทราบประกาศว่า ข้าหลวงเกษตรจะสำรวจ แลจัดให้ปักเขต ที่ดินในที่ของตนเมื่อใดแล้ว ก็ให้เจ้าของมานำ หรือให้มีผู้แทนตัวมานำชี้เขตที่ดินของตน ข้าหลวงเกษตรจะได้รังวัดแลปักเขตให้

ข้อ ๒ ถ้าเจ้าของใดนำชี้ว่า เขตที่ดินของตนอยู่เพียงใด ก็ให้ข้าหลวงเกษตรรังวัดแลจัดให้ปักเขตไว้ทุกมุมที่นำชี้ เว้นไว้แต่ที่วิวาท ซึ่งจะกล่าวต่อไป

ข้อ ๓ ถ้าที่ดินแปลงใดมีผู้แย้งซึ่งกันว่า เปนเจ้าของมากกว่า ภายหลังขึ้นไปก็ดี หรือมีผู้นำชี้เขตคาบเกี่ยวกันอยู่ก็ดี ในที่วิวาทเช่นนี้

ให้ข้าหลวงเกษตรจัดให้ปักเขตที่ดินที่รับรองถูกต้องกันไว้ก่อน แต่ที่ดินที่วาทนั้น ให้คงไว้จนกว่าจะมีคำตัดสินอันเด็ดขาดว่าอย่างไร จึงให้ปักให้ตามคำตัดสินนั้น

ข้อ ๔ คติพิพาทกันด้วยเรื่องที่ดิน ในตำบลที่กล่าวไว้นี้ ให้ข้าหลวงเกษตรมีอำนาจได้ส่วน แลเปรียบเทียบได้ตลอดไป แลถ้าที่ วาทรายใดประมาณราคาไม่เกิน ๑๖๐ บาทขึ้นไปแล้ว ให้ข้าหลวง เกษตรมีอำนาจที่จะตัดสินได้เป็นเด็ดขาด ห้ามอย่าให้ฟ้องอุทธรณ์ ฎาทุลเกล้าฯ ถวายฎีกา ถ้าเป็นที่ดินอันมีราคาเกินกว่า ๑๖๐ บาท ขึ้นไป เมื่อข้าหลวงเกษตรพิจารณาได้ส่วนเสร็จแล้ว แลคู่ความไม่ยอม ตามคำเปรียบเทียบของข้าหลวงเกษตร ก็ให้ข้าหลวงเกษตรส่งความนั้น มายังศาลข้าหลวงพิเศษ สำหรับการที่ดิน ณ กระทรวงยุติธรรม

ข้อ ๕ ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดไม่พอใจ ในคำตัดสินของศาลข้าหลวง พิเศษ ก็ให้ทุลเกล้าฯ ถวายฎีกาทีเดียว โดยไม่ต้องฟ้องอุทธรณ์ก่อน

ข้อ ๖ ที่ดินรายใดไม่มีเจ้าของมานำชี้เขตจนสิ้นกำหนดวันที่ ข้าหลวงเกษตรแลจัดปักเขต ในที่ตำบลนั้นแล้ว ก็ให้ถือว่าเจ้าของ ผู้นั้นไม่ทำตามหมายบังคับให้ข้าหลวงเกษตรได้ส่วน แลลงโทษสถาน ขัดหมายบังคับตามพระราชบัญญัติ กระบวนพิจารณาความแพ่งนั้น

ข้อ ๗ เมื่อข้าหลวงเกษตรได้รังวัด แลจัดให้ปักเขตที่ดิน เสร็จแล้ว ข้าหลวงเกษตรจะได้ประกาศกำหนดวัน ให้เจ้าของนามารับ โฉนดใหม่ เพราะต่อไปจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกหนังสือ สำคัญสำหรับที่ดินอย่างเก่า ทั้งปวง ในที่ซึ่งข้าหลวงเกษตรได้ตรา รังวัด แลจัดให้ปักเขตแล้วนั้น

ข้อ ๘ ให้เจ้าของที่ดิน ซึ่งมีหลักเขตปักไว้ติดต่อกันนั้น พร้อมกันเป็นผู้ดูแลรักษาหลักเขตไว้ให้เรียบร้อย เสมอไป ถ้าหลักเขต นั้นลบลหรือเป็นอันตรายไปประการใด ให้รีบนำความมาแจ้งแก่กรมการ อำเภอด่วนทันที

ข้อ ๙ หลักหมายเขตที่ดิน ซึ่งข้าหลวงได้จัดให้ปักไว้แล้ว ตามความในข้อ ๒ นั้น ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดนอกจาก เจ้าพนักงาน ถอนเคลื่อนย้ายจากที่ หรือทำอันตรายอย่างใด ถ้าผู้ใดบังอาจถอน เลื่อนย้ายจากที่ ฎาทำอันตรายหลักเขตที่ดิน ซึ่งเจ้าพนักงานได้ปักไว้ ต้องระวางโทษมีกำหนดปรับไหมเป็นเงินไม่เกิน ๕๐ บาท หรือจำขัง มีกำหนดไม่เกิน ๒ เดือน ฎาปรับแลจำขังทั้งสองสถาน

ประกาศมา ณ วันที่ ๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ เป็นวันที่ ๑๑,๘๖๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศออกโฉนดที่ดินมณฑลกรุงเก่า (มีรายละเอียด ๙ ข้อ)

ประกาศมา ณ วันที่ ๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ เป็นวันที่ ๑๑,๘๖๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

หมวดหลักฐานการออกโฉนดที่ดินฉบับแรก

สร้างขึ้นในสมัยการออกโฉนดที่ดินฉบับแรก ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การออกโฉนดที่ดินแต่ละแปลงเป็นไปอย่างถูกต้อง แม่นยำ ป้องกันการออกโฉนดที่ดินซ้ำซ้อน

พบหมวดหลักฐานดังกล่าวกลางทุ่งนาในโฉนดที่ดินหมายเลข ๘๗๕ หมู่ ๔ บ้านขวาง ตำบลท่าตอ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สภาพหมวดหลักฐานเป็นหินแกรนิตแท่นสี่เหลี่ยมตัน หัวแหลม มีขนาด ๒๐ x ๒๐ ซม. ความสูง ๒๕ ซม. จากฐานบนถึงหัวแหลมสูง ๑๑ ซม. ฐานล่างมีขนาด ๖๐ x ๖๐ ซม. โดยมีข้อความจารึกไว้ ๓ ด้าน ดังนี้

ด้านทิศเหนือ มีอักษร ๓ แถว ความว่า

ได้ปักไว้

ที่ตรงนี้ แต่เมื่อ

ร.ศ. ๑๒๓

ด้านทิศตะวันออก มีอักษร ๔ แถว ความว่า

หลักศูนย์กลาง

ของการแผนที่

มณฑลกรุงเก่า

เปนของหลวง

ด้านทิศตะวันตก มีอักษร ๖ แถว ความว่า

ห้ามไม่ให้ผู้ใด

ผู้หนึ่งทำอันต

รายแก่หลักนี้

ให้เอียงหลักอัน

นี้ เคลื่อนไปพื้นที่

เปนอันขาด

ในหลวงโปรดเกล้าฯ ที่ดินรมหมีนไร่ ให้คนจนทำกิน จัดสรรในรูปสหกรณ์

รมค.ชาติบาล
หวงทน สำนู
เจรจาทำกิน
ชาดราย ทั่ว
ทวนสำนุ (ราชบัณฑิต
สวธมกับทวน สำนู
พจน วาชรานาโม
(เจ้าพรหมวัน ๖๖)

แท็กซีชุมนุมใหญ่

บ้านเพ็ญ

ฉบับที่ ๔๖๒๖ วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ 1.50 บาท

ลนท.ประชุม ให้ทบทวน ข้อหากบฏ

ของทรงพระเจริญ

หลักเหตุที่ ๔

ป จ ุ ม บ ท ก า ร ป ฎิ ร ู ป ที่ ดิ น ไ ท ย

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงตระหนักถึงปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในทุก ๆ ด้าน ทรงเห็นว่ายังมีราษฎรอยู่อีกเป็นจำนวนมากที่ขาดที่ดินทำกิน ปัญหาผู้เช่าที่ดินและ ผู้ไร้ที่ดินทำกินที่มีจำนวนมากขึ้น เป็นผลให้มีการบุกรุกที่ดินของรัฐมากขึ้น ๆ

พระองค์ได้ทรงทดลองดำเนินการปฏิรูปที่ดินก่อนที่มีพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกาศใช้ประมาณ ๖ - ๗ ปี โดยได้ทรงทำโครงการปฏิรูปที่ดินตัวอย่างของพระองค์เอง เพื่อทดลองดูว่าจะได้ผล ประการใด หากโครงการได้รับผลสำเร็จ ก็จะเป็นตัวอย่างให้แก่รัฐบาล เพื่อนำไปเป็น นโยบาย ช่วยเหลือราษฎรต่อไป เริ่มจาก โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ “หุบกะพง” อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นการจัดและพัฒนา ที่ดินแผนใหม่ โดยเป็นการผสมผสานแนวคิดในเรื่องการจัดที่ดิน การพัฒนาที่ดิน และการพัฒนาสถาบันสหกรณ์ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถรวมตัว ผนึกกำลังกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และตั้งรกรากทำมาหากิน ในที่ดินที่รัฐ จัดให้อย่างเป็นปึกแผ่น

พระองค์ได้ทรงขยายแนวคิดการพัฒนารูปแบบนี้ออกไป ทำให้เกิดโครงการ ในลักษณะเดียวกันอีกหลายโครงการ ได้แก่ โครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์

“ทุ่งลุยลาย” จังหวัดชัยภูมิ โครงการพัฒนากลุ่มชาวไร่ฯ ตามพระราชประสงค์ “ดอนขุนห้วย” จังหวัดเพชรบุรี

ภายหลังจากที่มีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ใช้บังคับ โดยรัฐบาลได้นำวิธีการปฏิรูปที่ดินมาแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ซึ่งสอดคล้อง กับโครงการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ พระองค์จึงได้พระราชทานที่ดิน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์รวมเนื้อที่ ๕๑,๙๖๗ ไร่ ๙๕ ตารางวา ให้สำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

๑. จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๔,๙๖๙ ไร่	- งาน	๑๒ ตารางวา
๒. จังหวัดนครนายก	๓,๕๖๖ ไร่	๒ งาน	๕๗ ตารางวา
๓. จังหวัดนครปฐม	๑,๗๒๗ ไร่	๑ งาน	๘๙ ตารางวา
๔. จังหวัดปทุมธานี	๑๖,๗๑๖ ไร่	๑ งาน	๙๙ ตารางวา
๕. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓,๕๓๔ ไร่	- งาน	๗๖ ตารางวา
๖. จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๖ ไร่	๑ งาน	๔๐ ตารางวา
๗. จังหวัดสระบุรี	๑,๒๐๐ ไร่	๒ งาน	๗๙ ตารางวา
๘. จังหวัดเพชรบุรี	๒๓๖ ไร่	๑ งาน	๔๓ ตารางวา

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี นำคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท กราบบังคมทูล รายงานเกี่ยวกับหลักการและวิธีการปฏิรูปที่ดิน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

ต่อมาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้กันพื้นที่บางส่วนออก เนื่องจากที่ดินไม่ได้ใช้เพื่อการเกษตร และมีภาระผูกพันกับหน่วยราชการอื่น จึงคงเหลือพื้นที่ที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ ๔๔,๓๖๙ - ๐ - ๓๙.๗๐ ไร่ อยู่ในท้องที่ ๕ จังหวัด คือ

จังหวัด	ที่ตั้งที่ดิน อำเภอ ตำบล แปลง			จำนวนเนื้อที่ ไร่ - งาน - วา		
ฉะเชิงเทรา	๔	๑๖	๑๒๑	๑๔,๖๔๕	- ๓	- ๘๐.๗๐
นครนายก	๑	๒	๘	๓,๕๕๒	- ๐	- ๔๐.๐๐
นครปฐม	๑	๑	๔	๑,๐๐๙	- ๑	- ๑.๐๐
ปทุมธานี	๒	๗	๕๒	๑๔,๐๓๗	- ๒	- ๙๘.๐๐
พระนครศรีอยุธยา	๗	๑๘	๖๘	๑๑,๑๓๔	- ๐	- ๒๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑๔	๔๓	๒๕๓	๔๔,๓๖๙	- ๐	- ๓๙.๗๐

และยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานค่าทดแทนที่ดินนำมาจัดตั้งเป็นกองทุน เพื่อสนับสนุนกิจการสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นในเขตปฏิรูปที่ดินพระราชทานตามแบบของสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อีกด้วย

นอกจากการพระราชทานที่ดินให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว พระองค์ยังได้พระราชทานพระบรมราโชบายแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ เวลา ๑๖.๑๐ น. ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช) นำคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมบางส่วนประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายทวีช กลิ่นประทุม) นายปรีดา กรรณสูต นายเถลิง อารังนาวาสวัสดิ์ นายไชยรงค์ ชูชาติ (เลขาธิการ ส.ป.ก.) นายกังวาล เทพหัสดิน ณ อยุธยา (รองเลขาธิการ ส.ป.ก.) เข้าเฝ้าเพื่อกราบบังคมทูลเกี่ยวกับหลักการ และวิธีดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เป็นที่มาของพระบรมราโชบาย

ที่สำคัญ ๙ ข้อ ซึ่ง ส.ป.ก. ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินตลอดมา

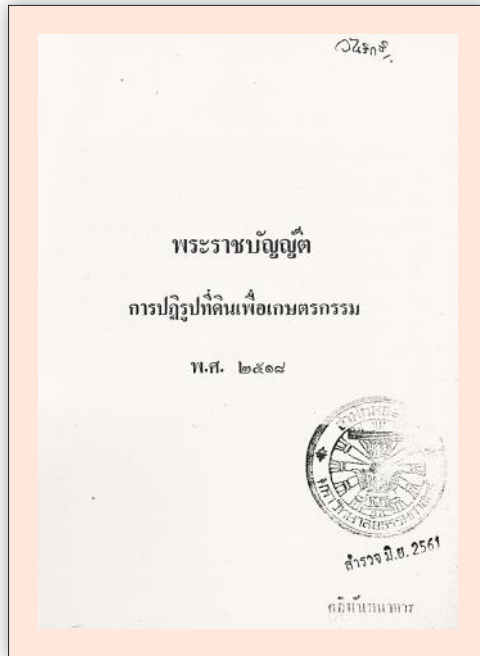
บริบททางสังคมขณะนั้น

ก่อนมีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ใช้บังคับรัฐบาลทุกสมัยที่ผ่านมาก็ได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน และได้พยายามหาทางช่วยเหลือมาโดยตลอด การดำเนินงานที่ผ่านมาอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ทาง คือ

ความพยายามที่จะช่วยเหลือผู้เช่าที่นา มาตรการที่รัฐบาลนำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของผู้เช่านาเท่านั้น เช่น การตรากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเช่านา กฎหมายเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมของสังคม การจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินโดยการตราพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ความพยายามที่จะเสนอร่างกฎหมายประนอมหนี้ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ และการกำหนดนโยบายปลดปล่อยหนี้สินของเกษตรกร

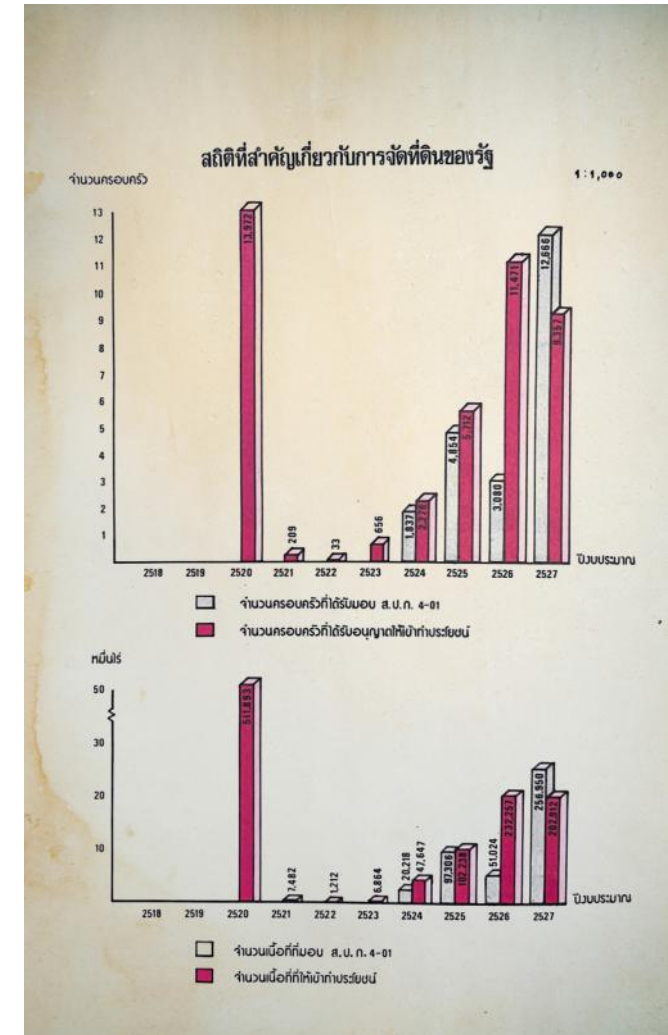
ความพยายามที่จะจัดระบบการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยการตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน และจำกัดขนาดการถือครองที่ดินของเอกชนในที่ดินเกษตรกรรมไม่เกินคนละ ๕๐ ไร่ ที่ดินอุตสาหกรรมไม่เกินคนละ ๑๐ ไร่ ที่ดินพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยไม่เกินคนละ ๕ ไร่ แต่ต่อมาในปี ๒๕๐๓ ก็ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ (สมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์) ยกเลิกการจำกัดขนาดการถือครองที่ดินดังกล่าว อันมีผลเป็นการส่งเสริมให้เอกชนรวบรวมกรรมสิทธิ์ในที่ดินมากขึ้น และสภาพการถือครองที่ดินของประเทศประสบปัญหา ที่ดินไปกระจุกตัวอยู่ในมือของกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม ในขณะที่ชาวนาชาวไร่ไม่มีที่ดินทำกินจนเป็นเหตุให้ต้องมีการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในเวลาต่อมา

ความเคลื่อนไหวเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินให้ราษฎร โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน มีการเคลื่อนไหวที่สำคัญ ดังนี้

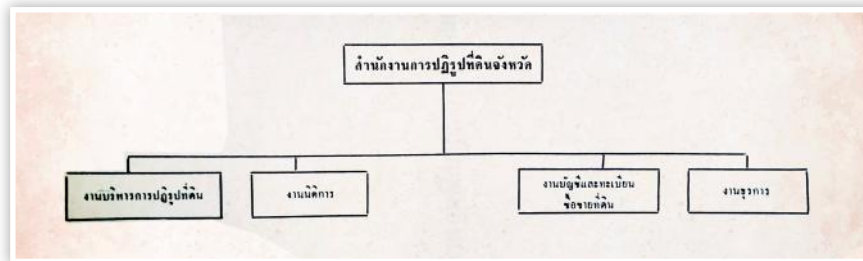

ภาพกิจกรรมและการทำงาน
ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมในช่วงแรกก่อตั้ง

ข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จาก ส.ป.ก. 4-01 ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - พ.ศ. ๒๕๒๗

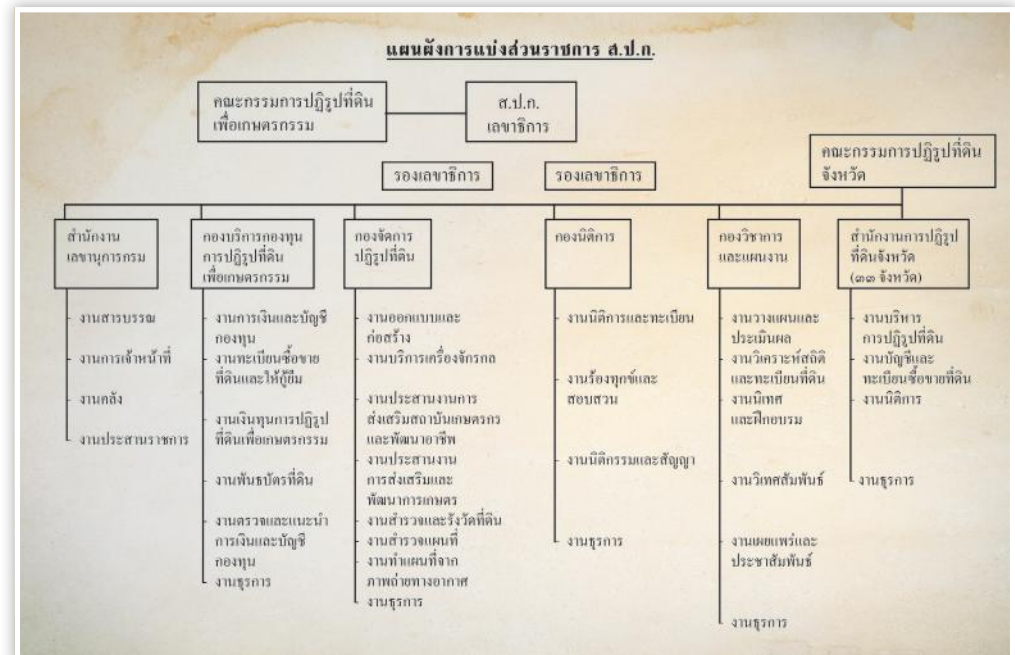
งบประมาณ ส.ป.ก. ปีงบประมาณ 2521

หน่วย : บาท

แผนงาน-งาน-โครงการ	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุ	รวม
1. แผนงานบริหารทั่วไป										
1.1 งานบริหารทั่วไป	2,286,000	434,500	184,500	250,000	414,000	933,900	1,62,950	4,000,000	--	8,664,350
2. แผนงานการปฏิรูปที่ดิน										
2.1 งานวิชาการและแผนงาน	3,784,300	322,100	322,300	387,300	4,274,900	1,380,500	209,545	--	--	10,661,545
2.2 งานนิติการ	1,859,100	140,900	266,700	90,100	896,100	140,500	304,500	--	--	3,697,900
2.3 งานบริการกองทุนการปฏิรูปที่ดิน	1,707,400	126,200	--	262,300	1,006,000	72,500	478,320	--	299,000,000	303,652,620
2.4 งานจัดการปฏิรูปที่ดิน	9,258,000	1,870,000	5,895,000	666,300	11,402,200	7,155,500	8,259,800	--	--	44,525,600
2.5 งานปฏิรูปที่ดินจังหวัด	9,006,600	1,144,800	1,228,000	1,331,700	7,901,400	694,800	3,293,000	--	--	23,599,300
รวมทั้งสิ้น	27,900,400	4,038,500	7,897,000	3,906,400	34,404,600	10,357,800	12,707,215	4,000,000	--	200,000,000 294,711,915

ลำดับการจัดรายการ ส.ป.ก. ปีงบประมาณ 2521

ลำดับที่	ส่วนราชการ	ระดับ 10	ระดับ 9	ระดับ 8	ระดับ 7	ระดับ 6	ระดับ 5	ระดับ 4	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1	รวม
1.	สำนักงานเลขาธิการกรม	1	2	--	1	--	3	7	29	18	32	93
2.	กองบริการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร	--	--	--	--	1	5	10	24	13	34	87
3.	กองจัดการปฏิรูปที่ดิน	--	--	--	1	1	6	48	304	282	421	1,063
4.	กองนิติการ	--	--	--	--	1	3	6	68	1	23	102
5.	กองวิชาการและแผนงาน	--	--	--	--	1	2	18	74	12	89	196
6.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด	--	--	--	--	--	33	53	148	11	171	416
	รวม	1	2	--	2	4	52	142	647	337	770	1,957

ข้อมูลในยุคเริ่มต้นของสำนักงาน
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร
(ส.ป.ก.) ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๑

การเคลื่อนไหวจากภายในระบบราชการ เริ่มจากกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ โดยมีนายไชยรงค์ ชูชาติ รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเป็นแกนนำที่สำคัญ ได้เสนอโครงการปรับปรุงระบบการถือครองที่ดินและจัดรูปที่ดินขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ เพื่อให้พิจารณากำหนด เป็นนโยบายของรัฐบาล คณะรัฐมนตรีขณะนั้นอนุมัติโครงการ สมควรเริ่มดำเนินการปฏิรูปที่ดินแต่ยังไม่มีผลในทางปฏิบัติ เป็นเพียงแค่รับหลักการไปพิจารณาพร้อมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง การเคลื่อนไหวของกรมพัฒนาที่ดินครั้งนี้ ถึงแม้ยังไม่สามารถทำให้มีการปฏิรูปที่ดินขึ้นในประเทศไทยได้ แต่ทำให้รัฐบาลสนใจปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรและมีการจัดตั้ง “กองทุนเพื่อจัดที่ดินให้เกษตรกร” ขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ เพื่อใช้ในการจัดหาที่ดินแปลงใหญ่ที่เหมาะสมแก่เกษตรกร นำมาจัดสรรให้เกษตรกรซื้อผ่อนส่งภายใน ๑๕-๒๐ ปี นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อจัดที่ดินให้เกษตรกร ยังได้ตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาเรื่องการปฏิรูปที่ดิน

ต่อมาเกิดการทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๔ คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ได้มอบหมายให้นายไชยรงค์ ชูชาติ จัดทำโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อคณะปฏิวัติพิจารณา ต่อมาในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ สภาบริหารคณะปฏิวัติได้ลงมติเห็นชอบในหลักการ และให้นำเสนอคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณา และได้มีการตั้งคณะกรรมการการศึกษาและยกร่างเค้าโครงการปฏิรูปที่ดิน คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้นำเสนอ ต่อสภาบริหารคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่สภาบริหารคณะปฏิวัติมีมติให้รอการพิจารณาไว้ก่อน

การเคลื่อนไหวของพลังภายนอกกระบวนราชการ ได้แก่ พลังของชาวลาวนาที่มีปัญหาเกี่ยวกับที่ทำกิน ร่วมกับขบวนการของนิสิตนักศึกษา ได้เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาค่าเช่าที่นาและที่ทำกินมาตลอดในช่วงปี ๒๕๑๔-๒๕๑๖ จนกระทั่งมีการเดินขบวนครั้งใหญ่ขับไล่รัฐบาล เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และเมื่อมี

การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยมีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ในสมัย ม.ร.ว. เสถียร ปราโมข เป็นนายกรัฐมนตรี และได้มีการจัดตั้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขึ้น เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ เรียกชื่อโดยย่อว่า ส.ป.ก. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน การกระจายสิทธิในที่ดินที่เจ้าของที่ดินมีมากเกินไปจนความจำเป็นให้ไปสู่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกิน พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาอาชีพ ปรับปรุง ส่งเสริม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นต่าง ๆ และให้มีการจัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายเพื่อการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรมีรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

การปฏิรูปที่ดินเพื่อความมั่นคงของชาติ

ในอีกมุมหนึ่ง น้อยคนนักที่จะทราบว่า การปฏิรูปที่ดินได้ถูกนำไปเป็นเครื่องมือสร้างปราชัยความมั่นคงของบ้านเมืองด้วย ด้วยข้อมูลเหล่านี้ปรากฏในเอกสารสำคัญของทางราชการในภารกิจความมั่นคง

ปี พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๐ หลังจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินประพาสสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เพื่อเจริญความสัมพันธ์ทางการทูตเพื่อความมั่นคง แล้วหลังจากนั้นพระองค์ก็ไม่เสด็จพระราชดำเนินไปต่างประเทศอีกเลย แต่ได้เปลี่ยนมาเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ไปในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศทั่วทุกภูมิภาคอย่างหนักและต่อเนื่อง ทำให้ทรงรู้จักสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิสังคมและสภาพปัญหาของพสกนิกรเป็นอย่างดี

ประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๒ หนีไม่พ้นการถูกลัทธิคอมมิวนิสต์

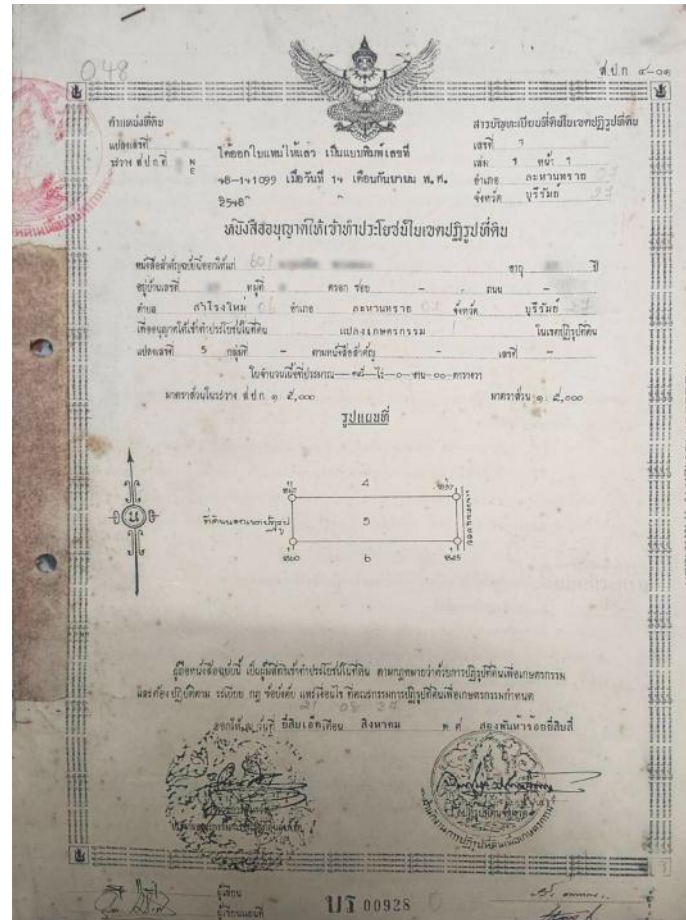

การจัดผังเมืองที่บ้านทัพไทย ตำบลทัพไทย อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ในเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดิน (ภาพบน)

ภาพจำลองของภัยต่อความมั่นคงของชาติที่จะขยายอิทธิพลและควบคุมพื้นที่แนวเขาจากชายแดนจังหวัดอุบลราชธานี บุรีรัมย์ ต่อมายังปราจีนบุรีและนครราชสีมา เพื่อไปบรรจบกับแนวเขาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นฐานกำลังใหญ่ เพื่อเตรียมการก้าวรุกตีเข้ายึดกรุงเทพมหานคร (ภาพล่าง)

ต่อขยายอาณาเขตลงมาจากจีน เวียดนาม โดยมีเป้าหมายแรกๆ ในพื้นที่ภาคอีสาน โดยเฉพาะแถบแนวเขาจากชายแดนจังหวัดอุบลราชธานี บุรีรัมย์ ต่อเนื่องมายังปราจีนบุรีและนครราชสีมา เพื่อไปบรรจบกับแนวเขาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ที่พาดผ่านมาบรรจบเป็นรูปตัว L (ยุทธศาสตร์ตัว L) โดยจะขยายอิทธิพลและควบคุมพื้นที่บริเวณนั้นเป็นฐานกำลังใหญ่เพื่อเตรียมการก้าวรุกคืบเข้ายึดกรุงเทพมหานครศูนย์กลางของประเทศไทยให้เบ็ดเสร็จเด็ดขาด

ด้วยความที่ทรงรู้จักแทบทุกตารางนิ้วของแผ่นดิน ทรงเข้าใจสภาพแวดล้อมในชนบทและประเทศและทรงเข้าถึงหัวใจพสกนิกรทั่วประเทศอย่างใกล้ชิดเป็นอย่างดี หากราษฎรไม่รู้สึกลึกถึงความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ก็ไม่รู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของแผ่นดินของตนเองย่อมเป็นความเสี่ยงที่จะนำมาซึ่งภัยอันสำคัญต่อบ้านเมืองมากยิ่งขึ้นกว่าภัยใด ๆ พระองค์จึงทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่างๆ เพื่อวางรากฐานความมั่นคงให้กับแผ่นดินไทย โดยเฉพาะความมุ่งหมายในการแก้ไข ปัญหาความยากจน และความเป็นอยู่ของราษฎร เพื่อใช้เป็น Human Security ในพื้นที่ชนบทอันห่างไกล และเป็นพื้นที่ขยายขอบมีความเป็นปึกแผ่นมากยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏเป็นภาพข่าววิดีโอที่นักข่าว BBC ได้สัมภาษณ์

หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือ เอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ฉบับแรก ก่อนได้ออกใบแทนให้แล้ว เป็นแบบพิมพ์เลขที่ ๔๘ - ๑๔๑๐๙๙ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

ในหลวง ร. ๙ ประเด็นการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ เผยแพร่ออกไปทั่วโลก

ในห้วงที่แนวคิดคอมมิวนิสต์กำลังขยายไปสู่ราษฎรที่อ่อนไหวทางความคิดและรุ่มร่าด้วยปัญหาไร้ที่ดินทำกิน มีหนี้สินมากมาย อาชีพการเกษตรมีรายได้ไม่เพียงพอ ทำให้สูญเสียที่ดินไปให้นายทุนเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งทิ้งไร่นาเดินทางมาร่วมชุมนุมเรียกร้องที่กรุงเทพฯ ในห้วงเวลานั้นการปฏิรูปที่ดินโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก็ได้เป็นส่วนหนึ่งร่วมกับอีกหลายหน่วยงานราชการที่ร่วมกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สำคัญในการจัดที่ดินสร้างชุมชนใหม่ให้เกิดขึ้น ร่วมสร้างความเข้มแข็งเป็นปราการแห่งความมั่นคงให้พื้นที่นั้นอย่างเงียบ ๆ ร่วมดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติการด้านการทหารและการชูธงที่ไทยส่งตัวแทนเดินทางไปประเทศจีน การปฏิรูปที่ดินจึงถือเป็นส่วนหนึ่งที่ชะลอการรุกคืบของภัยความมั่นคงได้อย่างเป็นรูปธรรม

พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดบุรีรัมย์ ส.ป.ก. ได้จัดที่ดินแปลงแรก ๆ และมอบ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ฉบับแรกของประเทศไทยให้กับราษฎรในพื้นที่ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ●

๙ พระบรมราชูปถัมภ์การปฏิรูปที่ดิน

ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

๑ การแบ่งสรรที่ดิน

ให้แก่เกษตรกรในขั้นต้นควรให้เป็นไปตามเนื้อที่ที่เกษตรกรถือครองอยู่เดิมให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นโดยเป็นเจ้าของที่ดินเอง หรือโดยการเช่า ทั้งนี้ ภายในขอบเขตที่พระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดไว้พื้นที่อาจจะลดลงไปบ้าง ตามสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นนั้น ๆ

๒ การจัดตั้งชุมชนที่อยู่อาศัย

ควรให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกร และให้สอดคล้องกับสภาพเดิม ของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มากที่สุด และจัดชุมชนให้อยู่เป็นกลุ่มก้อน เพื่อความปลอดภัย และทำให้การลงทุนในด้านการจัดการสาธารณูปการ เช่น น้ำสะอาด ไฟฟ้า ฯลฯ ถูกลงด้วย

๓ การรวมกลุ่มระดับหมู่บ้าน

รวมกันเป็นสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และเชื่อมโยงไปถึงสหกรณ์ในเมืองใหญ่ ๆ เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ของสมาชิกได้อย่างกว้างขวาง

๔ การพัฒนาด้านต่าง ๆ

รวมทั้งการจัดระบบชลประทาน คมนาคม และบริการสาธารณูปการต่าง ๆ เมื่อดำเนินการจัดหาได้แล้ว ต่อไปอีกให้สหกรณ์รับช่วงไปดำเนินการต่อ และจัดการบำรุงรักษาต่อไป โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ค่อย ๆ ถอนตัวออกได้ เมื่อสหกรณ์มีประสิทธิภาพพอเพียง

๕

การติดตาม - สนับสนุน

ในระยะแรกจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถและเสียสละอยู่ประจำเพื่อให้คำแนะนำ ส่งเสริมแก่สหกรณ์โดยใกล้ชิด และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากส่วนกลางออกไปตรวจการ ดูแลเยี่ยมเยียน และให้คำแนะนำเป็นการให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่โดยสม่ำเสมอ

๖

การขยายตัวของประชากร

การจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกร เกษตรกรจะต้องคำนึงถึงการขยายตัวของประชากรในท้องถิ่นในอนาคต ดังนั้นป่าไม้ชุมชนที่ดำริจะจัดสร้างขึ้น อาจใช้เป็นี่สำรองสำหรับการทำมาหากินในอนาคตได้ด้วย

๗

เร่งดำเนินการโดยเร็ว

การปฏิรูปที่ดินในแต่ละท้องที่ จะต้องเร่งดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วในระยะเวลาประมาณ ๒ - ๓ ปี เพื่อให้เกษตรกรเห็นผลผลิตโดยไม่ชักช้า

๘

เงินหมุนเวียน

สำหรับเงินชดเชยค่าที่ดินที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ซึ่งรัฐบาลจะต้องทูลเกล้าฯ ถวายตามกฎหมายของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นั้น จะพระราชทานเป็นเงินหมุนเวียนสำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว โดยจะทรงแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาสำหรับบริหารเงินทุนนี้ขึ้นคณะหนึ่ง

๙

ทำกินในที่ดินนั้นต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน

มีพระราชประสงค์ให้ผู้ที่เป็นผู้เช่าที่ดินของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อยู่เดิมได้ทำกินในที่ดินนั้นไปตลอดชั่วลูกชั่วหลาน トラบที่ยังยึดถืออาชีพเกษตรกรอยู่ แต่จะไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

สำนักนายกรัฐมนตรีขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราโชบาย ให้มีการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยขอให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่นาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทั้งหมด มีเนื้อที่ ๕๑,๙๖๗ ไร่ ๙๕ วา แยกเป็นที่ดิน

๑. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓,๕๓๔ ไร่	- งาน	๗๖ วา
๒. จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๔,๙๖๙ ไร่	- งาน	๑๒ วา
๓. จังหวัดนครปฐม	๑,๗๒๗ ไร่	๑ งาน	๘๙ วา
๔. จังหวัดเพชรบุรี	๒๓๖ ไร่	๑ งาน	๔๓ วา
๕. จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๖ ไร่	๑ งาน	๔๐ วา
๖. จังหวัดปทุมธานี	๑,๖๗๑๖ ไร่	๑ งาน	๙๙ วา
๗. จังหวัดสระบุรี	๑,๒๐๐ ไร่	๒ งาน	๗๙ วา
๘. จังหวัดนครนายก	๓,๕๖๖ ไร่	๒ งาน	๕๗ วา

อนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริว่า ค่าชดเชยค่าที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น ควรให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จัดตั้งเป็น กองทุนเพื่อสนับสนุนกิจการสหกรณ์ ซึ่งจะจัดตั้งขึ้นในเขตที่ดินของสำนักงานทรัพย์สิน

ส่วนพระมหากษัตริย์ดังกล่าว สหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นนี้ จะดำเนินการตามแบบสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี กองทุนดังกล่าวนี้ จะอยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการที่ปรึกษาในการจัดหมู่บ้านสหกรณ์เพื่อการเกษตร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงแต่งตั้งขึ้น

สำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอประกาศให้ทราบทั่วกัน เพื่ออาณาประชาราษฎร์ทั้งหลายจักได้รู้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณโดยทั่วกัน พระราชกรณียกิจที่ได้ทรงบำเพ็ญครั้งนี้ แสดงให้เห็นประจักษ์ชัดถึงทศพิธราชธรรมอันทรงปฏิบัติอยู่เป็นนิจ เป็นการพระราชทาน “ภูมิทาน” ได้แก่ที่ดินที่ทำกิน แก่ประชาชนชาวนาชาวลาวไรทั้งหลาย เพื่อการเกษตรกรรมสืบต่อไป พระมหากรุณาธิคุณครั้งนี้ ควรจะได้เป็นเยี่ยงอย่างแก่บรรดาเจ้าของที่ดินรายอื่น ๆ เพื่อที่จะดำเนินการตามรอยเบื้องพระยุคลบาท สนับสนุนงานปฏิรูปที่ดินของทางราชการโดยทั่วหน้ากัน

ประกาศ ณ วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘

(ลงชื่อ) คึกฤทธิ์ ปราโมช
(หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช)
นายกรัฐมนตรี

ที่ รล. ๐๐๐๗/๗๔๕๑

สำนักพระราชวัง

๙ กันยายน ๒๕๑๙

เรื่อง ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตในหลักการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ของ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เรียน ประธานกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

อ้างถึง หนังสือ ที่ ทก.๐๐๐๑/ปท. ๙ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้ให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตในหลักการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์รวม ๙ จังหวัด เพื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะได้ดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้ที่ดินอำเภอใด จังหวัดใด ซึ่งมีที่นาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำการประเมินมูลค่าที่ดินเพื่อชดเชยให้แก่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นจำนวนเงินเท่าใดแล้ว สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาเพื่อทราบเป็นคราว ๆ ไป ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว โปรดเกล้า ฯ
พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ดำเนินการได้

(หม่อมหลวงทวีศักดิ์ ลดาวัลย์)

ราชเลขาธิการ

กองนิติการ

โทร. ๒๕๑๑๕๑-๕ ต่อ ๒๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คณะบุคคลต่าง ๆ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าฯ ถวายโฉนดที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินตามแนวพระราชดำริ ซึ่งมีผู้ร่วมใจน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศถึง ๒๒ จังหวัด

ที่ ดิน ภู มิ ทาน

สืบเนื่องจากที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระบรมราโชบายให้มีการปฏิรูปที่ดินในทีนาของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยขอให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ออกประกาศลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๘ ลงนามโดย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี พระราชกรณียกิจที่ได้ทรงบำเพ็ญครั้งนี้แสดงให้เห็นประจักษ์ชัดถึงทศพิธราชธรรมอันทรงปฏิบัติอยู่เป็นนิจ เป็นการพระราชทาน “ภูมิตาน” ได้แก่ ที่ดินทำกินแก่ประชาชนชาวนาชาวไร่ทั้งหลายเพื่อการเกษตรกรรมสืบไป พระมหากษัตริย์คุณครั้งนี้ ควรจะได้เป็นเยี่ยงอย่างแก่บรรดาเจ้าของที่ดิน

รายอื่นๆ เพื่อจะดำเนินการตามรอยเบื้องพระยุคลบาท สนับสนุนงานการปฏิรูปที่ดินของทางราชการ

มีนักการเมือง พ่อค้า เจ้าของที่ดิน และประชาชนทั่วไป ร่วมใจกันบริจาคที่ดินเพื่อการปฏิรูปที่ดินกระจายกันออกไปทั่วทุกภาคของประเทศ ซึ่งมีถึง ๒๒ จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครราชสีมา จันทบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก นครปฐม ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี ปัตตานี พระนครศรีอยุธยา พังงา เพชรบุรี เพชรบูรณ์ สมุทรปราการ สระบุรี สุพรรณบุรี สุโขทัย หนองคาย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี มีเนื้อที่ ๖,๖๗๔ - ๐ - ๘๕.๙๐ ไร่ มีจำนวนผู้บริจาค ๔๗ ราย ๑๒๙ แปลง ที่ดินเหล่านี้เราจึงเรียกว่าเป็น ที่ดินภูมิตาน เพราะเป็นการดำเนินการตามรอยเบื้องพระยุคลบาทในช่วงเวลานั้น ●

รายนามผู้บริจาคที่ดินโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อการปฏิรูปที่ดิน (๑)

ลำดับ ที่	จังหวัด	ผู้บริจาค	แปลง	จำนวนเนื้อที่ (ไร่ - งาน - วา)		
๑	กาฬสินธุ์	นางซ็อน วิชัยโย	๑	๐ - ๑ - ๐๐	● เครื่องมือและอุปกรณ์ในการใช้สำรวจ ● 	
๒	ขอนแก่น	นายทวีข กลิ่นประทุม	๓	๗๗ - ๐ - ๘๘		
๓	จันทบุรี	พล.ต.ท. กริช ปัจฉิมสวัสดิ์	๓๑	๑,๔๔๗ - ๓ - ๗๕		
๔	ฉะเชิงเทรา	นางจงดี จิรวงษ์	๑	๓๖ - ๑ - ๘๔	กล้องระดับ (Level) เป็นเครื่องมือที่ใช้กับงานหาระดับ ความสูงต่ำของจุดต่าง ๆ ว่าจะมีความสูง - ต่ำ แตกต่างกันมากน้อยเท่าไร 	
		นางจวกจันทร์ เลิศศิริวิบูลย์	๒	๑๑๕ - ๓ - ๐๐		
		นายอิทธิ นุตเวช	๒๙	๑,๑๐๔ - ๓ - ๘๐		
๕	นครนายก	ม.ร.ว.ลำเภาพรรณ นุตเวช	๑	๕๕ - ๑ - ๒๐		
		น.พ.ชัชชัย เหราปัตย์ พ.ญ.จำเรียง เหราปัตย์	๑	๑๙๗ - ๒ - ๔๖		
		ธนาकरแหลมทอง จำกัด	๑	๙๙ - ๒ - ๐๔		
		นางสุวดี พรพิบูลย์	๑	๑๐๐ - ๐ - ๐๐		
		ม.ร.ว.สุพรรณ สนิทวงศ์	๑	๑,๒๗๐ - ๑ - ๖๒		
		พ.ญ.ลัดดา สิงหเสนี	๔	๓๒ - ๐ - ๙๒		
๖	นครปฐม	นางละมัย อินทรปาน	๑	๔๕ - ๒ - ๕๕	โต๊ะสำรวจ หรือโต๊ะแผนที่ (Plane Table) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจทำแผนผัง ที่ไม่ต้องบันทึกข้อมูลในสมุดสนาม เมื่อทำการสำรวจรังวัดเสร็จสิ้นจะได้แผนผัง ของพื้นที่สำรวจไปพร้อมกัน โต๊ะสำรวจ จึงเป็นโต๊ะเขียนแบบแผนผังพื้นที่สำรวจ มีขาตั้งสามารถถอดพับเก็บได้เพื่อ ความสะดวกในการใช้งานในสนาม	
		นายมสาร วงศ์ภักดี	๒	๒๖ - ๒ - ๕๖		
		นางดุ่มทอง ปุกหุด	๑	๘๐ - ๑ - ๒๙		
๗	นครราชสีมา					
๘	ปทุมธานี	นายอาทร ต้องวัฒนา	๑	๑๐๐ - ๐ - ๐๐		

รายนามผู้บริจาคที่ดินโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อการปฏิรูปที่ดิน (๒)

ลำดับ ที่	จังหวัด	ผู้บริจาค	แปลง	จำนวนเนื้อที่ (ไร่ - งาน - วา)	
		นายหงษ์ จันยังยืน	๑	๕ - ๓ - ๘๘	● เครื่องมือและอุปกรณ์ในการใช้สำรวจ ●
		นายจันทร์ จันทรสมบูรณ์	๑	๐ - ๒ - ๐๐	
		นางสำลี เล็กฉลาด			
๙	ประจวบคีรีขันธ์	นายวิชัย จงชนะบริบูรณ์			
๑๐	ปราจีนบุรี	นายสมาน วงษ์บาท	๒	๕๖ - ๐ - ๕๐	
		นายบุญศรี ตัณทวุฒโท	๑	๕๖ - ๑ - ๕๖	
		นายสมชาติ ปิยะบวร	๑	๔๙ - ๓ - ๓๐	
๑๑	ปัตตานี	ขุนธำรงพันธ์ภักดี	๑	๕๒๑ - ๒ - ๒๙.๙	
๑๒	พระนครศรีอยุธยา	ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด	๒	๑๗๙ - ๑ - ๘๔	เทปวัดระยะ (Tape) เทปวัดระยะ อาจทำด้วยโลหะ ผ้า หรือไนลอนและมีเครื่องหมาย ตัวเลขกำกับบอกระยะความยาวเป็นมิลลิเมตร เซนติเมตรและเป็นเมตร อีกด้านจะมีเครื่องหมาย ตัวเลขกำกับบอกระยะความยาวเป็นฟุต นิ้ว และฟุต
		นางศรีนวล ศิริพงษ์วิรัช	๑	๑๓๖ - ๓ - ๖๙	
		นางคำ ไกรฤกษ์	๑	๕ - ๐ - ๐๔	
๑๓	พังงา	นายอุ้น ณ ระนอง	๑	๑,๐๐๐ - ๒ - ๖๕	
๑๔	เพชรบุรี	นายเทอด บุนนาค	๑	๔๔ - ๓ - ๒๐	
		นายเจียม กฤษณานนท์	๙	๔๕๐ - ๐ - ๐๐	
๑๕	เพชรบูรณ์	นายสมพงษ์ เกียรติสิริ	๑	๕๐ - ๐ - ๐๐	
		นายดำรง เกียรติสิริ	๑	๕๐ - ๐ - ๐๐	
		นายจรงค์ จกะวัฒนกุล	๑	๕๔ - ๐ - ๐๐	

รายนามผู้บริจาคที่ดินโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อการปฏิรูปที่ดิน (๓)

ลำดับ ที่	จังหวัด	ผู้บริจาค	แปลง	จำนวนเนื้อที่ (ไร่ - งาน - วา)	
๑๖	สมุทรปราการ	นางจรรยา สุวรรณนิจกิจ	๒	๓๗ - ๓ - ๒๕	● เครื่องมือและอุปกรณ์ในการใช้สำรวจ ●
๑๗	สระบุรี	นายวิชัย วงศ์มนัส	๑	๓ - ๐ - ๐๐	
		นายประสิทธิ์ นนทธี	๑	๓ - ๐ - ๐๐	
		นางทองนาค วงศ์เพ็ชร	๑	๔๖ - ๐ - ๑๐	
๑๘	สุพรรณบุรี	น.พ.บัณฑิต เลขวัต	๑	๘๔ - ๓ - ๑๕	กล้องวัดมุม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรังวัดมุมราบ มุมตั้ง และสามารถใช้ในการรังวัดระยะทางราบหาระยะทางตั้ง หรือความสูงของวัตถุได้ นอกจากนั้นยังสามารถใช้ในการวางแนว
๑๙	สุโขทัย	นายเปลื้อง ศรีทิพย์รัตน์	๑	๒๒ - ๒ - ๕๒	
		นายชูศักดิ์ ศรีทิพย์รัตน์	๑	๓๑ - ๑ - ๘๐	
๒๐	หนองคาย	นายเชิดชาย ศรีเจริญชัย	๕	๙๕ - ๐ - ๐๐	
		นายเหลื่อง เตื่อนา	๕	๖ - ๐ - ๐๐	แผนที่ภูมิประเทศ (Topographic Map) แสดงแบบจำลองสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่บนพื้นโลก ตั้งแต่ลักษณะภูมิประเทศ เช่น ความสูงต่ำของพื้นที่ แหล่งน้ำ ทางน้ำ มหาสมุทร ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น ถนน เขตหมู่บ้าน ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของ สี สัญลักษณ์ คำอธิบาย
		นายฉิ่ง เมยดง	๑	๖ - ๐ - ๐๐	
		นายลา เมยดง	๑	๒ - ๐ - ๐๐	
		นายพัน พระสุราช	๑	๒๔ - ๐ - ๐๐	
		นายพิน พระสุราช	๑	๒๔ - ๐ - ๐๐	ลักษณะภูมิประเทศ เช่น ความสูงต่ำของพื้นที่ แหล่งน้ำ ทางน้ำ มหาสมุทร ตลอดจนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น ถนน เขตหมู่บ้าน ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของ สี สัญลักษณ์ คำอธิบาย
๒๑	อุดรดิตถ์	นายสว่าง อ่องกลั่น	๑	๑๐ - ๐ - ๐๐	
๒๒	อุทัยธานี	นายวิโรจน์ ชลาภิรมย์	๓	๑๒๒ - ๐ - ๖๐	

ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินแรก

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ในพื้นที่ ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครนายก จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดฉะเชิงเทรา (รวม ๕๔ ตำบล ๑๔ อำเภอ เนื้อที่กันออกแล้วได้ประมาณ ๔๔,๐๐๐ ไร่เศษ เป็นโฉนดที่ดินจำนวน ๙๒ ฉบับ

จากการสืบค้นพบว่า ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามหน้าโฉนดนั้นเป็นบริษัทเอกชน ๑ ฉบับ บุคคลธรรมดา ๕ ฉบับ พระบรมวงศานุวงศ์ ๘ ฉบับ ประการสำคัญโฉนดส่วนใหญ่ จำนวน ๗๘ ฉบับ พระมหากษัตริย์ ๒ พระองค์ทรงถือกรรมสิทธิ์ ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงถือกรรมสิทธิ์ตามหน้าโฉนด ๗๐ ฉบับ ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดฉะเชิงเทรา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงถือกรรมสิทธิ์ตามหน้าโฉนด ๘ ฉบับ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายกและจังหวัดนครปฐม

บางที เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินในปัจจุบันซึ่งน่าจะเป็นรุ่นที่ ๒ อาจไม่ทราบมาก่อนด้วยซ้ำว่า ที่ดินที่อยู่อาศัยและทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวมาอย่างยาวนานนั้นแต่เดิมผู้ใดเป็นผู้ครอบครอง เชื่อว่าหากเกษตรกรในเขตที่ดินพระราชทานทราบว่าที่ดินที่ทำกินนั้นเป็นชื่อใคร น่าจะเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ในฐานะเป็นคนไทยกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยได้เป็นอย่างดีลึกซึ้งยิ่งขึ้น ●

โฉนดพระราชทานรายจังหวัด

- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ●
- จังหวัดฉะเชิงเทรา ●
- จังหวัดนครนายก ●
- จังหวัดนครปฐม ●
- จังหวัดปทุมธานี ●

โฉนดพระราชทาน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โฉนดที่ดินพระบาทสมเด็จพระนครศรีอยุธยา (๑)

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ต.ร.ว.
๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑	วัดยม	บางปะอิน	๙๑	๑	๙๙
๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๒๒	บางนมโค	เสนา	๓๙	๓	๕๘
๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๙๕	บางนมโค	เสนา	๑๖๔	๒	๖
๔	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๘๙๘	บ้านแพ่ง	บางปะอิน	๘	๑	๘๗
๕	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๐๒๐	มหาพราหมณ์	บางบาล	๔๒๐	๐	๖๘
๖	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๙๑๒	ข้าวเม่า	อุทัย	๑๑๘	๑	๘๒
๗	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๑๘	บ้านแถว	เสนา	๒๖	๑	๙๗
๘	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๕๙	ปากกระวาน	พระนครศรีอยุธยา	๙๐	๐	๗๐
๙	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๐	ปากกระวาน	พระนครศรีอยุธยา	๑๓	๑	๖๖
๑๐	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๑	ปากกระวาน	พระนครศรีอยุธยา	๑๕๑	๐	๘๐
๑๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๒	ปากกระวาน	พระนครศรีอยุธยา	๑๙๐	๒	๖๑
๑๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๓	ปากกระวาน	พระนครศรีอยุธยา	๒๖	๒	๙๓
๑๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๔	ปากกระวาน	พระนครศรีอยุธยา	๒๔	๑	๔๘
๑๔	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๕	บ้านป้อม	พระนครศรีอยุธยา	๑๓๗	๐	๖๓
๑๕	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๖	หันตรา	พระนครศรีอยุธยา	๓๔๖	๑	๐
๑๖	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๖๘	หันตรา	พระนครศรีอยุธยา	๓๐๙	๐	๘
๑๗	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๗๓	หันตรา	พระนครศรีอยุธยา	๒๔๔	๓	๒๐

ไฉนตพ ๕ : ๕ ๑ ๕ ๓ ๑ ๕

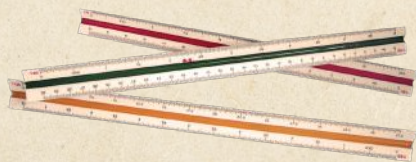
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

โฉนดที่ดินพระบาทสมเด็จพระนครศรีอยุธยา (๒)

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ต.ร.ว.
๑๘	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๖๘๒	หันตรา	พระนครศรีอยุธยา	๑๖๗	๑	๘๐
๑๙	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๗๓๒	บ้านแถว	เสนา	๙๑	๓	๕๓
๒๐	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๓๒๙๓	ลาดงา	เสนา	๖๙	๓	๙๔
๒๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๔๒๐๒	สามกอ	เสนา	๒๐๑	๒	๕๐
๒๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๑๓๕	สามกอ	เสนา	๑๑๕	๒	๕๖
๒๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๓๙	บางยี่โท	บางไทร	๓๔๖	๒	๕
๒๔	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๔๒	บางยี่โท	บางไทร	๗๙	๓	๓๑
๒๕	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๖๒	บางยี่โท	บางไทร	๒๗๗	๒	๑๕
๒๖	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๕๑๒	บางยี่โท	บางไทร	๒๒๒	๒	๑๘
๒๗	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๖๑๑	บางยี่โท	บางไทร	๒๙๖	๐	๙๗
๒๘	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๖๑๒	บางยี่โท	บางไทร	๒๒๔	๒	๙๕
เนื้อที่ (รวม)					๔,๔๙๗	๑	๐

● เครื่องมือและอุปกรณ์ในการใช้สำรวจ ●

ไม้บรรทัดสามเหลี่ยมสเกลย่อส่วน (Triangle Scale)
เป็นเครื่องมือวัดแบบขีดสเกลที่ใช้สำหรับวัดระยะงาน
หรือวัดความยาวให้ได้ค่าอย่างละเอียดและถูกต้อง
และเหมาะสำหรับงานแผนที่สำรวจทางธรณีวิทยาและแผนผัง

เครื่องวัดความลาดชัน วัดระดับ (Abney Hanf level)
เป็นระดับมือถือเหมาะสำหรับการสำรวจเบื้องต้น
และการประมาณระยะทางที่เรียบง่ายมีความทนทาน พกพา
สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน

โฉนดพระราชทาน

จังหวัดฉะเชิงเทรา

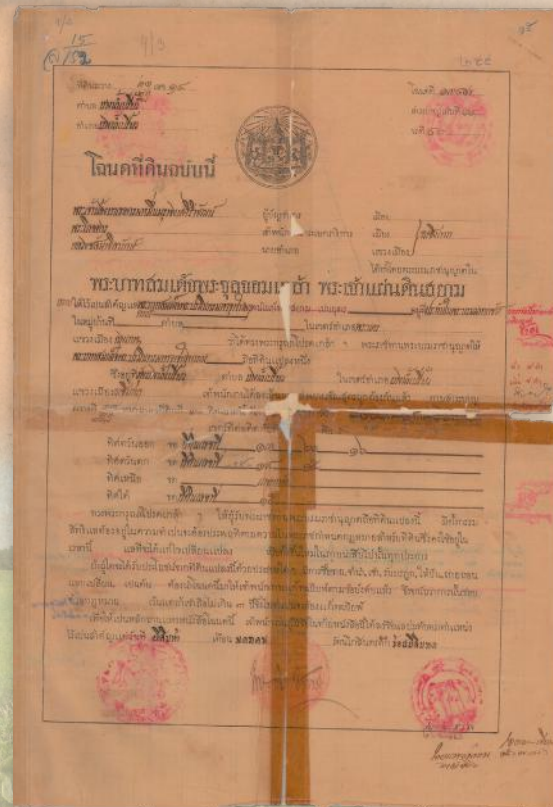

โฉนดที่ดินพระราชทาน จังหวัดฉะเชิงเทรา (๑)

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ตร.ร.ว.
๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๒	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๙๔	๐	๗๔
๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๓	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๒๔๕	๒	๘๘
๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๔	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๒๒๑	๐	๒๙
๔	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๕	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๖๘	๑	๘๔
๕	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๖	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๕๐	๒	๒๖
๖	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๗	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๕๗	๑	๗๑
๗	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๘	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๖๓	๑	๗๕
๘	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๘๙	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๒๖๓	๓	๓๒
๙	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๒	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๒๔๓	๒	๒๔
๑๐	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๓	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๖	๑	๒๙
๑๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๔	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๓๑	๐	๖๘
๑๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๕	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๔๑	๑	๑๕
๑๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๖	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๒๑๕	๒	๓๔
๑๔	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๗	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๒๑๖	๐	๖๘
๑๕	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๘	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๒๕๐	๓	๑๘
๑๖	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๓๙๙	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๓๒๘	๑	๖๘
๑๗*	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๔๐๐	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๕๙	๐	๘๔

โฉนดพระราชทาน

จังหวัดฉะเชิงเทรา

โฉนดที่ดินพระราชทาน จังหวัดฉะเชิงเทรา (๒)

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ตร.ว.
๑๘	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๔๐๑	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๓๐๔	๐	๖๙
๑๙	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๔๐๒	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๙๔	๒	๔๖
๒๐	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๔๐๓	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๗๘	๓	๘๕
๒๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑๔๐๔	บางน้ำเปรี้ยว	บางน้ำเปรี้ยว	๑๔๒	๐	๓๓
๒๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๓๔๑๙	เทพราช	สนามจันทร์	๖๐	๑	๙๙
๒๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๓๔๒๒	เทพราช	สนามจันทร์	๑๘๑	๐	๗๔
๒๔	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๓๔๒๓	เทพราช	สนามจันทร์	๗๖	๓	๕๒
๒๕	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๒๗	ท่าทองกลาง	บางคล้า	๑๐๑	๒	๕๓
๒๖	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๓๕	บางสวน	บางคล้า	๒๗	๓	๖๖
๒๗	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๓๖	บางสวน	บางคล้า	๖	๑	๘๑
๒๘	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๓๗	บางสวน	บางคล้า	๑๖	๑	๖๓
๒๙	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๕๔๓๘	สาวชะโงก	บางคล้า	๙	๐	๒๘
๓๐	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๔๖	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๖๒	๑	๓๓
๓๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๔๘	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๑๙	๓	๘๖
๓๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๕๕	บางกะไห	เมืองฉะเชิงเทรา	๙๖	๑	๘๓
๓๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๕๖	บางกะไห	เมืองฉะเชิงเทรา	๑	๒	๓๘
๓๔	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๕๗	บางกะไห	เมืองฉะเชิงเทรา	๑๒	๒	๐

ใต้ร่มพระบารมี | ๔๙ ปี การปฏิรูปที่ดิน

ไฉนตพส : สิบห้า

จังหวัดฉะเชิงเทรา

[illegible][illegible]

The image shows a fragment of an old document, possibly a manuscript or an official record. It features a circular seal or stamp in the upper center, containing a portrait or emblem. The text is written in a non-Latin script, likely Thai or Burmese, and is arranged in several lines. There are various ink marks, including a large blue mark across the center and several red ink marks or stamps. The document is aged and stained, with a yellowish-brown background.

[illegible][illegible]

โฉนดที่ดินพระราชทาน จังหวัดฉะเชิงเทรา (๓)

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ตร.ว.
๓๕	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๖๗	บางเตย	เมืองฉะเชิงเทรา	๒๑	๐	๓๕
๓๖	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๘๒	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๖๒	๒	๑๓
๓๗	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๘๔	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๓๕	๒	๔๓
๓๘	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๘๗	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๑๗	๑	๙๙
๓๙	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๘๘	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๗๗	๑	๙๓
๔๐	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๘๙	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๖	๒	๒๓
๔๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๙๐	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๔๓	๑	๑๕
๔๒	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๐๙๖	โสธร	เมืองฉะเชิงเทรา	๓๐	๓	๗
๔๓	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๖๔๐๒	คลองนา	เมืองฉะเชิงเทรา	๕๕	๐	๓๐
เนื้อที่ (รวม)					๕,๐๐๙	๓	๓๔
* โฉนดที่ดินสมบูรณ์							

● เครื่องมือและอุปกรณ์ในการใช้สำรวจ ●

วงกลม
ใช้วาดวงกลมในระวางแผนที่
และเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน
สามารถใช้ร่วมกับปากกาเขียนแบบ

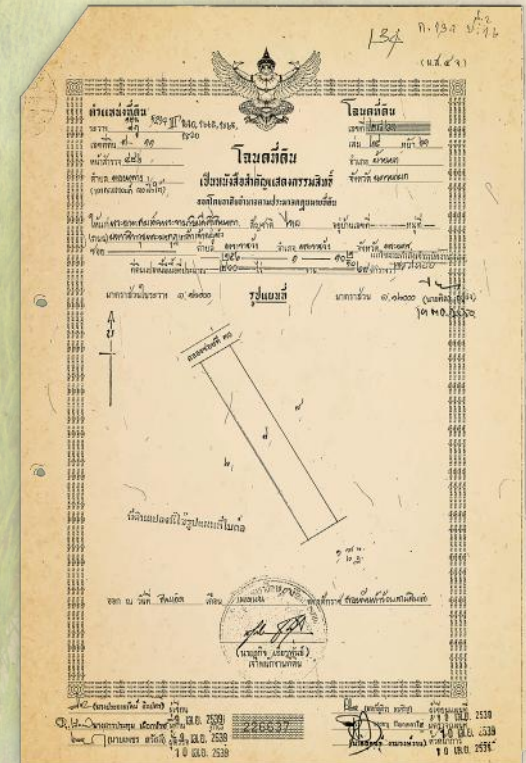
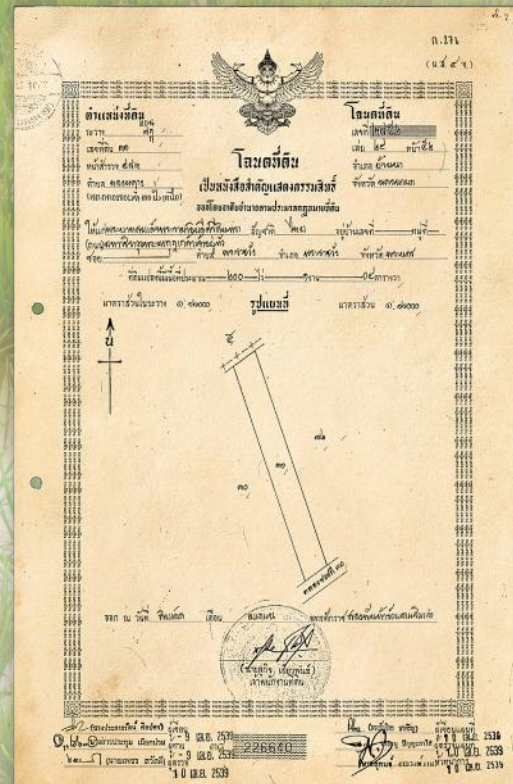
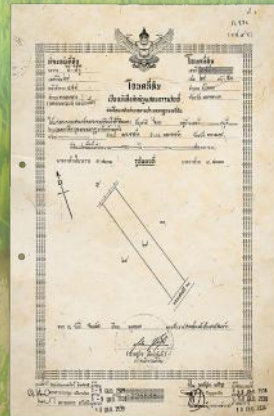

วงเวียน และวงเวียนวัดระยะ

เป็นอุปกรณ์สำหรับเขียนวงกลมและเส้นโค้ง
ต่างจากไวเดอร์ตรงที่มีขาแหลมเพียงข้างเดียว
ส่วนอีกข้างหนึ่งเป็นที่ใช้เสียดินสอ วงเวียนวัดระยะ
(Divider) มีลักษณะคล้ายวงเวียน แต่ปลาย
ทั้งสองข้างแหลมเหมือนกัน ใช้สำหรับแบ่งเส้น
แบ่งระยะ ถ้าวระยะ

โฉนดพระราชทาน

จังหวัดนครนายก

โฉนดที่ดินพระราชทาน จังหวัดนครนายก

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ตร.ร.ว.
๑	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘๕๐	ทองหลาง	บ้านนา	๒๐๐	๑	๓๐
๒	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘๕๒	ทองหลาง	บ้านนา	๒๐๐	๑	๔
๓	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘๕๓	ทองหลาง	บ้านนา	๓๐๐	๐	๗/๓
๔*	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘๕๕	ทองหลาง	บ้านนา	๑,๖๘๑	๐	๖๐
๕	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘๖๑	ทองหลาง	บ้านนา	๒๕๖	๑	๑๐.๒
๖	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๘๖๓	ทองหลาง	บ้านนา	๓๐๐	๐	๙/๒
เนื้อที่ (รวม)					๒,๙๓๘	๑	๖๙

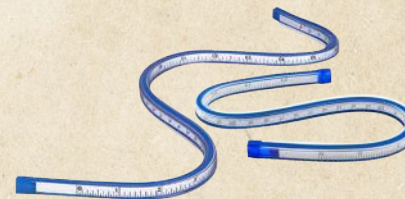
* ขอย้ายจากสารบบกรมที่ดิน

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการใช้สำรวจ

จานองศา (Degree plate)

จานองศาใช้ในการวางแผนและทำแผนที่ของพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดมุมและทิศทาง สามารถใช้ในการกำหนดขอบเขตและปักตำแหน่งของแต่ละจุดในแผนที่

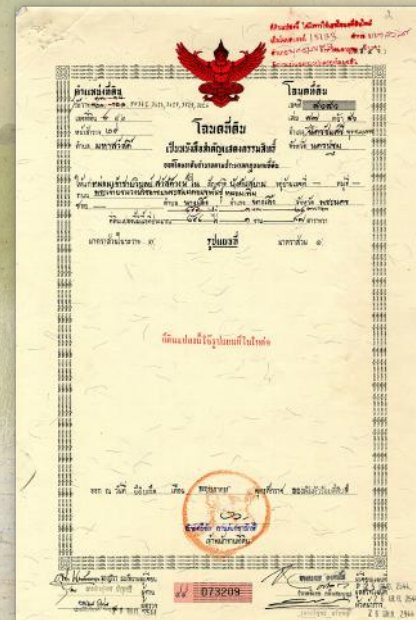
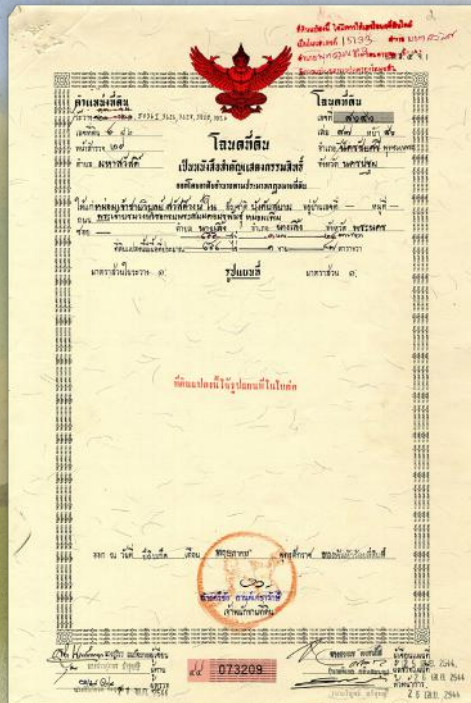
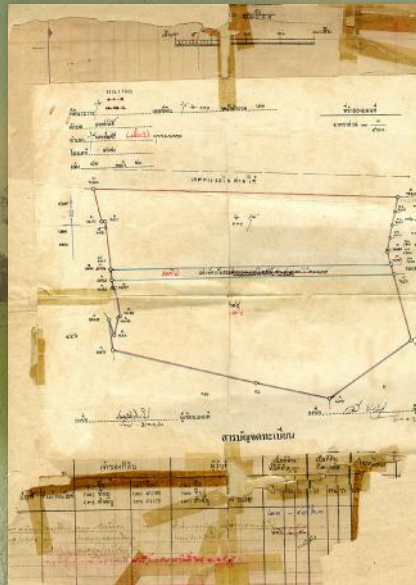

กระดุกงู (Flexible Curves)

เป็นเส้นพลาสติกอ่อนที่มีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมคางหมู สามารถดัดโค้งเป็นส่วนโค้งตามที่ต้องการ เพื่อใช้เป็นแบบในการเขียนส่วนโค้ง

โฉนดพระราชทาน

จังหวัดนครปฐม ● จังหวัดปทุมธานี

โฉนดที่ดินพระราชทาน จังหวัดนครปฐม

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ต.ร.ว.
๑	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๘๖๘๐	มหาสวัสดิ์	พุทธมณฑล	๒๗๗	๐	๔๘
๒	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๘๖๘๖	มหาสวัสดิ์	พุทธมณฑล	๔๕๔	๑	๘๗
เนื้อที่ (รวม)					๗๓๑	๒	๓๕

ข้อมูลโฉนดที่ดินพระราชทาน จังหวัดปทุมธานี

ลำดับ ที่	เจ้าของที่ดิน	เลขที่โฉนด	ตำบล	อำเภอ	ไร่	เนื้อที่ งาน	ต.ร.ว.
๑	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒๐	บึงขำอ้อ	หนองเสือ	๕๐๙	๐	๙๑
เนื้อที่ (รวม)					๕๐๙	๐	๙๑

• เครื่องมือและอุปกรณ์ในการใช้สำรวจ •

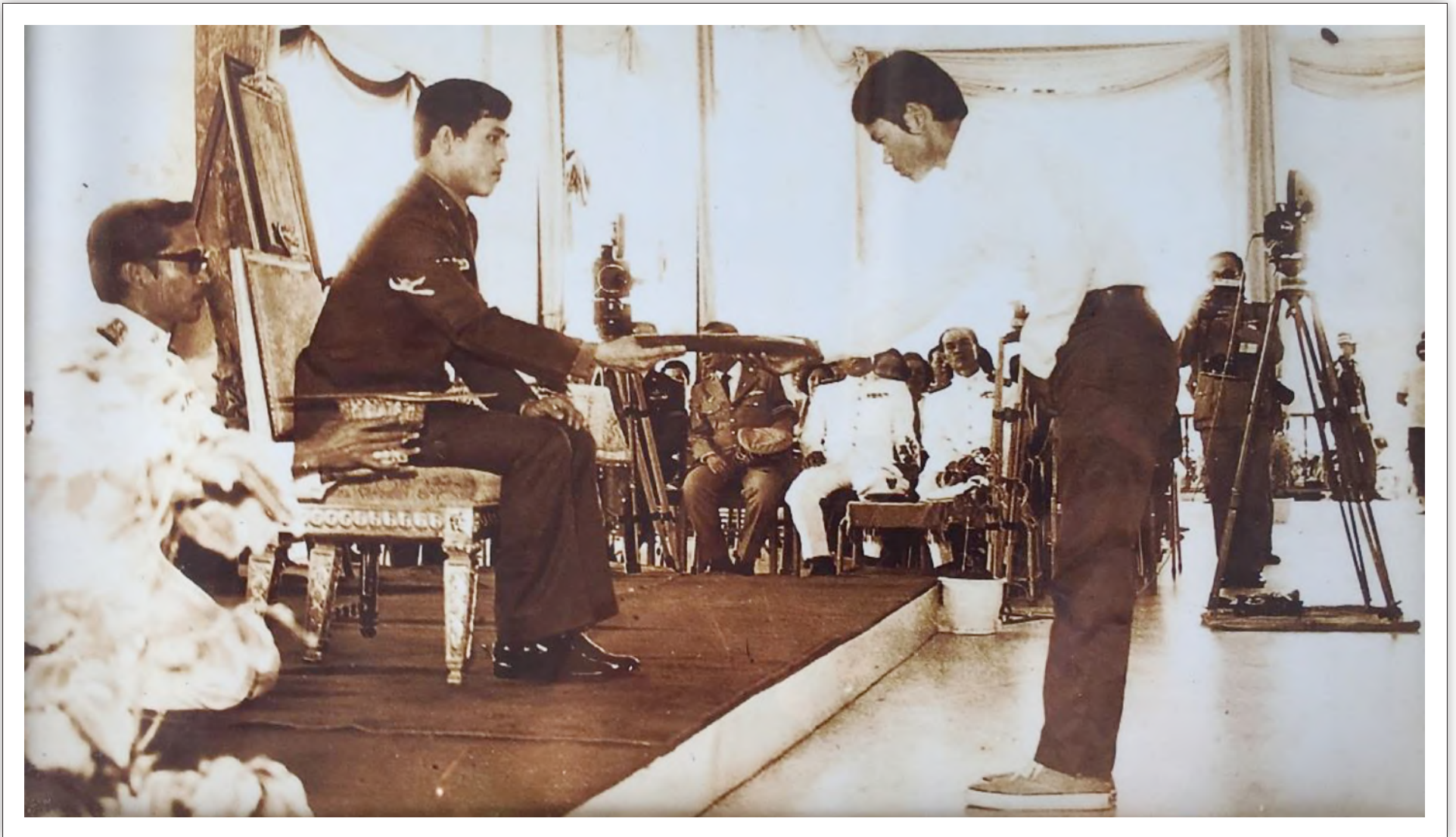
เข็มทิศ (Compass)

คือ เครื่องมือที่แสดงจุดทิศหลักที่ใช้
สำหรับการเดินเรือและการกำหนดทิศทาง
ด้านภูมิศาสตร์ โดยทั่วไปประกอบด้วย
เข็มแม่เหล็กหรือส่วนประกอบอื่น ๆ

กล้องถ่ายภาพ (Camera)

ใช้ในการถ่ายภาพหน้าดิน
และสภาพภูมิประเทศ

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานเอกสารสิทธิที่ดินตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ณ ศาลาไทย ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา

ประมวลพระราชกรณียกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อการปฏิรูปที่ดิน ตั้งแต่ครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยได้เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเอกสารสิทธิตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่เกษตรกรที่ทำกินอยู่ในที่ดินพระราชทานในจังหวัดต่างๆ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้แก่ผู้ได้รับมอบที่ดินสำหรับทำกิน พร้อมทั้งเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินนั้นอย่างถูกต้องครบถ้วน ดังพระราชกรณียกิจที่ได้เชิญมา ณ ที่นี้

วันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๐

เวลา ๙.๒๐ น. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ไปยังจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก เพื่อพระราชทานเอกสารสิทธิตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้แก่เกษตรกรที่ทำกินอยู่ในที่ดินพระราชทาน จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี

ครั้นเสด็จพระราชดำเนินถึงศาลาไทย ในบริเวณศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อเวลา ๑๐.๑๕ น. นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี และนายสุจินต์ กิตติารักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา กราบบังคมทูลรายงาน แล้วเสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่ศาลาไทย นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลถวายรายงาน ถึงความเป็นมาของเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินพระราชทาน ในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานที่ดินส่วนพระองค์

เป็นจำนวน ๒๖๖ โฉนด เป็นเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๕๓,๖๘๖ ไร่ มีผู้เช่าอยู่เดิม ๑,๗๖๗ ราย ซึ่งเป็นที่ดินอยู่ในจังหวัดนครนายก พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา นครปฐม สุพรรณบุรี เพชรบุรี และสระบุรี ให้แก่พลเรือนผู้ประกอบอาชีพการเกษตรมีสิทธิในการทำมาหากินสำหรับตนเองและครอบครัว เป็นการเฉพาะคราวไปพลางก่อน และจะได้จัดพัฒนาที่ดินให้ใช้เป็นที่ทำมาหากินเป็นการถาวร ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่สมบูรณ์แบบสืบไปต่อภายหลัง

ที่ดินในท้องที่เหล่านี้ได้ประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ๕ จังหวัด เมื่อได้หักพื้นที่นอกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และพื้นที่ซึ่งมีภาระติดพันอื่นๆ ไปแล้วจะมีพื้นที่ที่นำมาดำเนินการได้ในปีนี้ประเดิมเนื้อที่ ๔๓,๑๔๓ ไร่ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ทำ ความตกลงกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ขอโอนที่ดินที่ไม่มีภาระติดพันอื่นๆ ไปเป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นการปรับปรุงสิทธิการครอบครองเสียขั้นหนึ่งก่อน แล้วดำเนินการทำสัญญาโดยตรงกับเกษตรกรผู้เช่า

รายละเอียดตามเนื้อที่เดิมไปก่อน เมื่อได้พัฒนาพื้นที่เหล่านั้นให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตขึ้นไปได้อีกแล้ว ก็จะได้แบ่งพื้นที่เช่าเหล่านั้นใหม่ สิทธิการเช่าดังกล่าวทางราชการจะถือเป็นสิทธิตกทอดแก่เกษตรกรเหล่านั้นตลอดไป และเพื่อช่วยเหลือบรรเทารายจ่ายและหนี้สินของเกษตรกรลงไปบ้างก็ได้ลดอัตราค่าเช่าให้ด้วยร้อยละ ๒๐ จบแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระราชวโรกาสให้เกษตรกรจังหวัดฉะเชิงเทรา เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท รับพระราชทานเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินและเมล็ดพันธุ์ข้าวพระราชทานตามลำดับ เสร็จแล้ว ได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่เกษตรกรจังหวัดฉะเชิงเทราผู้ได้รับพระราชทานเอกสารสิทธิการเช่าที่ดิน ความว่า

ทรงพอพระราชหฤทัยที่ได้ทราบว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ดำเนินงานต่างๆ สำเร็จมาโดยลำดับ จนกระทั่งสามารถจัดให้มีการมอบเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินพระราชทานแก่เกษตรกรได้ในวาระนี้ ซึ่งทำให้ผู้ทรงเอกสารสิทธิมีสิทธิที่จะทำมาหากินในผืนดินเฉพาะแปลงที่กำหนดไว้ให้ ซึ่งมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับ ให้สามารถทำมาหากินสืบทอดกันต่อไป เป็นการถาวรในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่สมบูรณ์แบบ

ผู้ที่ได้รับมอบที่ดินสำหรับทำกิน พร้อมทั้งเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินนั้น อย่างถูกต้องครบถ้วนแล้วควรจะถือว่าแต่ละคนมีภาระอย่างยิ่ง ที่จะดูแลรักษาและพัฒนาที่ดินของตน ให้เกิดประโยชน์อย่างดีที่สุด ด้วยความตั้งใจจริง อดทน ขยันหมั่นเพียร และซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต้องอยู่ร่วมกันด้วยความเมตตาปรองดองกันและยึดมั่นในสามัคคีธรรมให้มั่นคง โดยถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นจุดหมายสำคัญอันสูงสุดตามพระบรมราโชวาท เพื่อสามารถสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเองและเพื่อสามารถรักษาแผ่นดินของเราไว้ให้มั่นคงตลอดไป จากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปลูกต้นไม้และทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้าทูลละอองพระบาทอยู่ภายในบริเวณนั้น ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎรเหล่านั้นอย่างใกล้ชิด ก่อนเสด็จพระราชดำเนินไปยังสโมสรกองพันทหารช่าง

ที่ ๒ รักษาพระองค์ ค่ายศรีโสธร เพื่อประทับเสวยพระกระยาหารกลางวัน ครั้นทรงพักผ่อนพระราชอิริยาบถตามพระราชอัธยาศัยแล้ว จึงเสด็จพระราชดำเนินต่อไป เมื่อเวลา ๑๒.๑๐ น.

เวลา ๑๓.๔๕ น. เสด็จพระราชดำเนินถึงหอประชุมอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ณ ที่นั้น นายเมธี ส.ศรีสุภาพ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก กราบบังคมทูลรายงาน แล้วเสด็จเข้าหอประชุม นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลถวายรายงานถึงความเป็นมาของเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินพระราชทานในเขตพื้นที่จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จบแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระราชวโรกาสให้เกษตรกรจังหวัดนครนายกและจังหวัดปราจีนบุรี เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท รับพระราชทานเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินและเมล็ดพันธุ์ข้าวพระราชทาน ตามลำดับ กับได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่เกษตรกรจังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี ผู้ได้รับพระราชทานเอกสารสิทธิการเช่าที่ดิน ซึ่งข้อความในกระแสพระราชดำรัส นั้น คล้ายคลึงกับที่ได้พระราชทานแก่เกษตรกรที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จบแล้ว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปลูกต้นไม้และทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้าทูลละอองพระบาทอยู่ภายในบริเวณนั้น ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎรเหล่านั้นอย่างใกล้ชิดเป็นเวลาพอสมควรแล้ว จึงประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินกลับถึงพระที่นั่งอัมพรสถาน เมื่อเวลา ๑๕.๓๕ น.

วันอาทิตย์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๒๐

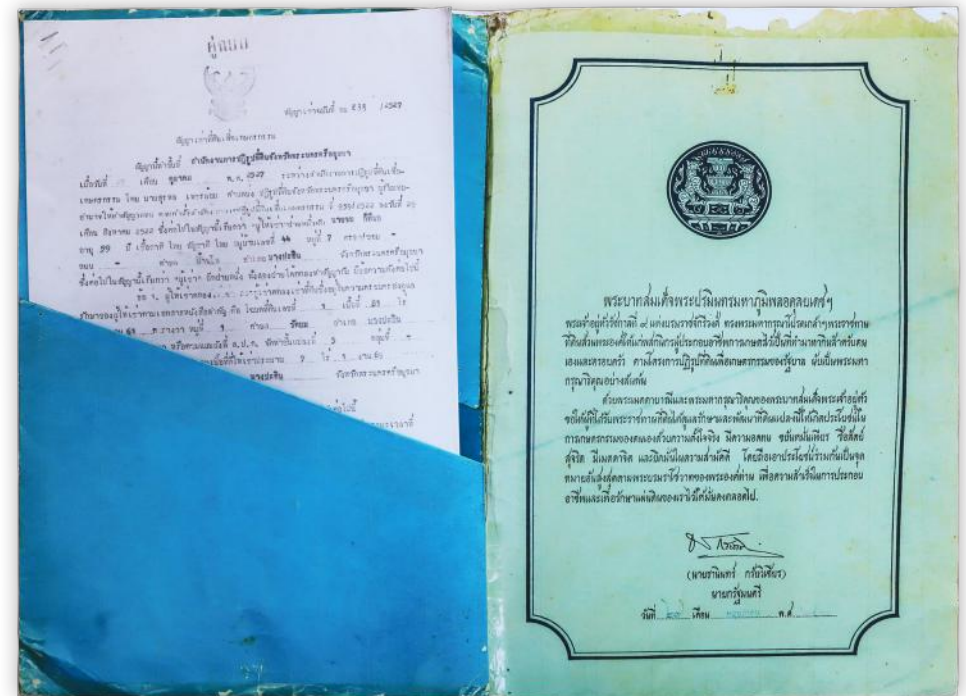
เวลา ๙.๒๕ น. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ไปยังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดปทุมธานี เพื่อพระราชทานเอกสารสิทธิตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้แก่เกษตรกรที่ทำกินอยู่ในที่ดินพระราชทาน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดนครปฐม

ครั้นเสด็จพระราชดำเนินถึงหอประชุมโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อเวลา ๑๐.๑๐ น. ณ ที่นั้น นายธำนิทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี กราบบังคมทูลรายงาน แล้วเสด็จเข้าหอประชุมนายกรัฐมนตรี กราบบังคมทูลถวายรายงานถึงความเป็นมาของเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินพระราชทานในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานที่ดินส่วนพระองค์เป็นจำนวน ๒๖๖ โฉนด เป็นเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๕๓,๖๘๖ ไร่ มีผู้เช่าอยู่เดิม ๑,๗๖๗ ราย ซึ่งเป็นที่ดินอยู่ในจังหวัดนครนายก พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา นครปฐม สุพรรณบุรี เพชรบุรี และสระบุรี ให้แก่พสกนิกรผู้ประกอบอาชีพการเกษตรมีสิทธิในการทำมาหากินสำหรับตนเองและครอบครัว เป็นการเฉพาะคราวไปพลางก่อน และจะได้จัดพัฒนาที่ดินให้ใช้เป็นที่ทำมาหากินเป็นการถาวร ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่สมบูรณ์แบบสืบไปต่อภายหลัง

ที่ดินในท้องที่เหล่านี้ได้ประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ๕ จังหวัด เมื่อได้หักพื้นที่นอกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และพื้นที่ซึ่งมีภาระ

ติดพันอื่น ๆ ไปแล้วจะมีพื้นที่ที่นำมาดำเนินการได้ในปีนี้ประเดิมเนื้อที่ ๔๓,๑๔๓ ไร่ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ทำ ความตกลงกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ขอโอนที่ดินที่ไม่มีภาระติดพันอื่น ๆ ไปเป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นการปรับปรุงสิทธิการครอบครองเสียขึ้นหนึ่งก่อน แล้วดำเนินการทำสัญญาโดยตรงกับเกษตรกรผู้เช่ารายเดิมตามเนื้อที่เดิมไปก่อน เมื่อได้พัฒนาพื้นที่เหล่านั้นให้เกษตรกรสามารถ

เพิ่มผลผลิตขึ้นไปได้อีกแล้ว ก็จะได้แบ่งพื้นที่เช่าเหล่านั้นใหม่ สิทธิการเช่าดังกล่าวทางราชการจะถือเป็นสิทธิตกทอดแก่เกษตรกรเหล่านั้นตลอดไป และเพื่อช่วยเหลือบรรเทารายจ่ายและหนี้สินของเกษตรกรลงไปบ้าง ก็ได้ลดอัตราค่าเช่าให้ด้วย

ร้อยละ ๒๐ จบแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระราชวโรกาสให้เกษตรกรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทรับพระราชทานเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินและเมล็ดข้าวพันธุ์พระราชทาน ตามลำดับเสร็จแล้ว ได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่เกษตรกรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ความว่า

ทรงพอพระราชหฤทัย ที่ได้ทราบว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ดำเนินงานต่าง ๆ สำเร็จมาโดยลำดับ จนกระทั่งสามารถจัดให้มีการมอบเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินพระราชทานแก่เกษตรกรได้ในวาระนี้ ซึ่งทำให้ผู้ทรงเอกสารสิทธิมีสิทธิที่จะทำมาหากินในผืนดินเฉพาะแปลงที่กำหนดไว้ให้ ซึ่งมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับ ให้สามารถทำมาหากินสืบทอดกันต่อไป เป็นการถาวรในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่สมบูรณ์แบบ

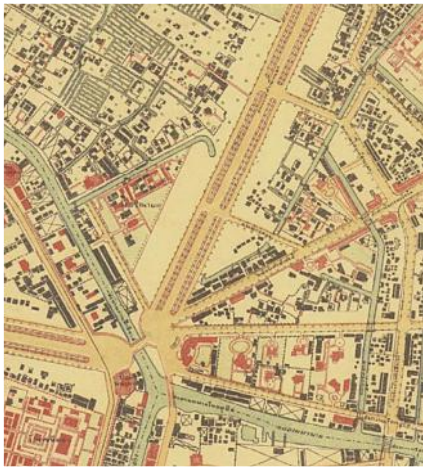
ผู้ที่ได้รับมอบที่ดินสำหรับทำกิน พร้อมทั้งเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินนั้นอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้วควรจะถือว่าแต่ละคนมีภาระอย่างยิ่ง ที่จะดูแลรักษาและพัฒนาที่ดินของตน ให้เกิดประโยชน์อย่างดีที่สุด ด้วยความตั้งใจจริง อดทน ขยันหมั่นเพียร และซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต้องอยู่ร่วมกันด้วยความเมตตาปรองดองกันและยึดมั่นในสามัคคีธรรมให้มั่นคง โดยถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นจุดหมายสำคัญอันสูงสุดตามพระบรมราโชวาทเพื่อสามารถสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเองและเพื่อสามารถรักษาแผ่นดินของเราไว้ให้มั่นคงตลอดไป จบแล้ว เสด็จพระราชดำเนินออกจากหอประชุมไปทรงปลูกต้นไม้ และทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้าทูลละอองพระบาทอยู่ภายในบริเวณนั้น กับทรงวางพวงมาลา

ถวายบังคมพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ก่อนเสด็จพระราชดำเนินไปยังเรือนรับรองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อประทับเสวยพระกระยาหารกลางวัน ครั้นทรงพักผ่อนพระราชอิริยาบถตามพระราชอัธยาศัยแล้ว จึงเสด็จพระราชดำเนินต่อไป เมื่อเวลา ๑๒.๒๕ น.

เวลา ๑๓.๒๕ น. เสด็จพระราชดำเนินถึงหอประชุมอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ณ ที่นั้น นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี และนายสุธี โอบอ้อมผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี กราบบังคมทูลรายงาน แล้วเสด็จเข้าหอประชุม นายกรัฐมนตรี กราบบังคมทูลถวายรายงานถึงความเป็นมาของเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินพระราชทาน ในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดนครปฐม ตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จบแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระราชวโรกาสให้เกษตรกรจังหวัดปทุมธานี และเกษตรกรจังหวัดนครปฐม เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท รับพระราชทานเอกสารสิทธิการเช่าที่ดินและเมล็ดข้าวพันธุ์พระราชทาน ตามลำดับ เสร็จแล้ว พระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่เกษตรกรจังหวัดปทุมธานี และเกษตรกรจังหวัดนครปฐม ซึ่งใจความของกระแสพระราชดำรัสคล้ายคลึงกับที่ได้พระราชทานแก่เกษตรกรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปลูกต้นไม้ และทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้าทูลละอองพระบาทอยู่เป็นจำนวนมากภายในบริเวณนั้น ทรงพระราชปฏิสันถารกับราษฎรเหล่านั้นอย่างใกล้ชิด สมควรแก่เวลา จึงประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับถึงพระที่นั่งอัมพรสถาน เมื่อเวลา ๑๕.๒๕ น. ●

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส.ป.ก.

แผนที่บริเวณที่วางหน้าวัดปรินายก เชียงสะพาน
ผ่านฟ้าลีลาศ ปี พ.ศ. ๒๔๗๕

ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณที่ตั้งอาคาร
กระทรวงสหกรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑

ภาพมุมสูงอาคารกระทรวงสหกรณ์ จากภูเขาทอง วัดสระเกษ ปี พ.ศ. ๒๕๐๒

แผนที่บริเวณที่ตั้งอาคารกระทรวงสหกรณ์ กรมแผนที่ทหาร ปี พ.ศ. ๒๕๐๓

แผนที่กรุงเทพ - ธนบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๐๖

ประวัติ

อาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขที่ ๑ ถนนราชดำเนินนอก

ลักษณะตึกอาคาร : ตึกที่ทำการกระทรวงสหกรณ์
 ระยะก่อสร้างตึกอาคาร : ๒ ปี
 รูปแบบอาคาร : ตึกคอนกรีต เสริมเหล็ก ๓ ชั้น แบบไทย โดยดัดแปลงจากแบบของ
 กระทรวงคมนาคม
 ที่ตั้ง : หน้าวัดปริณายก เชิงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ
 เจ้าของที่ดิน : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 ความยาวตึกอาคาร : กว้าง ๑๓๘ เมตร มุขกลาง กว้าง ๓๙ เมตร
 มุขปีกขวา กว้าง ๒๙ เมตร มุขปีกซ้าย กว้าง ๒๕ เมตร
 ตัวตึกกว้าง ๙ เมตร (ปี ๒๕๐๑)
 พืชร้างสถาปัตย์ตึกอาคาร : ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๘ (จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
 เป็นประธาน)

ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง :

๑. ค่าสร้างตึกที่ทำการกระทรวง (บริษัท สหวิศกรรมโยธา จำกัด รับเหมา)	๗,๙๐๐,๐๐ บาท
๒. ค่าสร้างตึกที่ทำการพัสดุ เรือนพักคนงาน โรงเก็บรถยนต์ ถนน รั้ว และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ (กรมโยธาธิการ ดำเนินการ)	๑,๒๔๔,๐๐ บาท
๓. ค่าครุภัณฑ์และเครื่องตกแต่งภายในตึกที่ทำการกระทรวง (องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ รับเหมา)	๒๓๕,๕๙๕ บาท
๔. ค่าติดตั้งประปา ไฟฟ้า และนาฬิกาไฟฟ้า	๕๔๑,๓๗๗ บาท
รวมทั้งสิ้น	๙,๙๒๐,๙๗๒ บาท

ประวัติการใช้ตึกอาคาร

ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ - พ.ศ. ๒๕๐๖

กระทรวงสหกรณ์ (วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ วันเปิดป้ายกระทรวงสหกรณ์)

ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ - พ.ศ. ๒๕๑๕

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ (โอนสำนักงานปลัดกระทรวงสหกรณ์เข้ากับสำนักงานปลัดกระทรวง
 พัฒนาการแห่งชาติ และโอนหน่วยงานกระทรวงสหกรณ์เข้ากับกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ)
 (วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๖ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี (สมัยนั้น) และรัฐมนตรี
 ว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เปิดป้ายกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ) (วันที่ ๒๙ กันยายน
 พ.ศ. ๒๕๑๕ ยุบกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ)

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ - พ.ศ. ๒๕๒๒

ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ (วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕) ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นทบวงมหาวิทยาลัย
 (วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐) และในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้ย้ายที่ตั้งไปถนนศรีอยุธยา

ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ - ปัจจุบัน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 (ส.ป.ก. ตั้งปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยใช้อาคารบ้านพักจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถนนประดิพัทธ์ ที่รัฐบาล
 จอมพลถนอม กิตติขจร ยึดทรัพย์สินตกเป็นของรัฐ เป็นที่ทำการแห่งแรกของหน่วยงาน)

ภาพถ่ายอาคารกระทรวงสหกรณ์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑

วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ วันเปิดป้ายกระทรวงสหกรณ์

ภาพมุมสูง ถนนราชดำเนินนอก ปี พ.ศ. ๒๕๐๘

ภาพด้านหน้ากระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๐๖

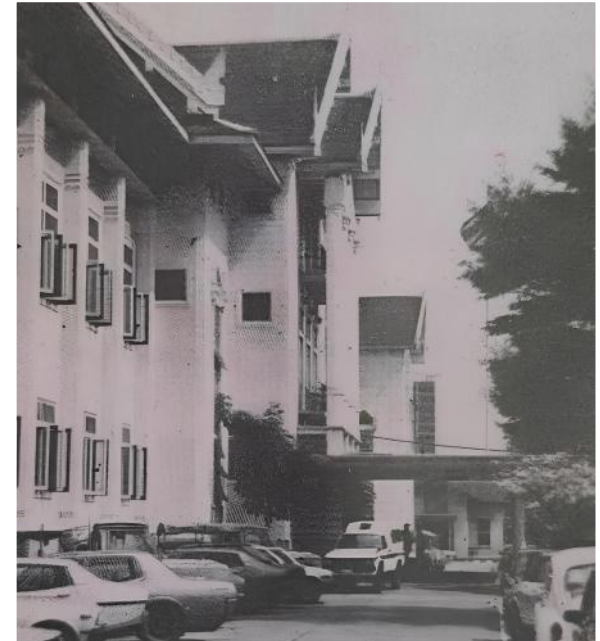
ภาพกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๐๖

รายนามเลขาธิการ ส.ป.ก. พ.ศ. ๒๕๑๘—ปัจจุบัน

๑. ศาสตราจารย์ ดร. ไชยยงค์ สุชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘—๒๕๒๐
๒. นายจำลอง อัครโคก พ.ศ. ๒๕๒๐—๒๕๒๒
๓. นายจาริน อัครโคก พ.ศ. ๒๕๒๒—๒๕๒๕
๔. นายพิเชษฐ์ สุวรรณะชัย พ.ศ. ๒๕๒๕—๒๕๓๑
๕. นายพิเชษฐ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา พ.ศ. ๒๕๓๑—๒๕๓๓
๖. นายประเสริฐพันธุ์ ทิพัฒน์กุล พ.ศ. ๒๕๓๓—ปัจจุบัน

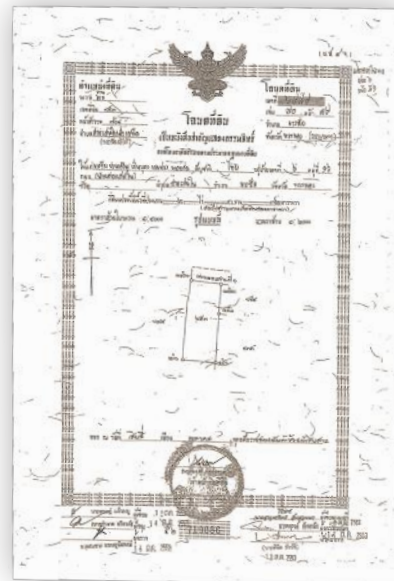
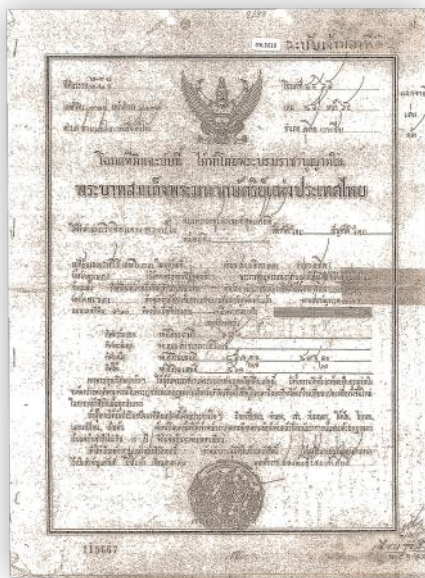
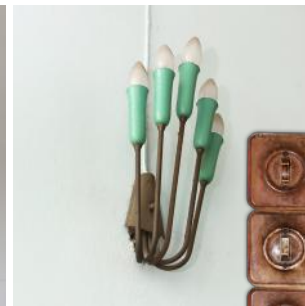
ภาพอาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๓๖

ภาพอาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๒๘

" บ้านท่านจอมพล "

ห ส ก ห มู ต ที่ ๕

ก ส บ . . . บ ้าน

บ้านเลขที่ ๑๖๖ ถนนประดิพัทธ์ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เหตุนี้จึงถูกเรียกว่า “**บ้านท่านจอมพลฯ**” มุมสง่างามของบ้านปรากฏโค้งบันไดวนนับได้ ๒๔ ขั้น รอบผนังกระจกสูง แสงแดดส่องได้ตลอดรอบบ้าน มุมโปรดของที่นี่ คือ แดกเข้าริมสระน้ำ ชั้นบนเป็นงานสถาปัตยกรรม ๕ ห้อง ชั้นล่างประดับประดับตกแต่งแบ่งส่วนลงตัว ๓ ห้อง พลุกพล่านด้วยผู้คน เชิงชั้นไม้ระแนงตีปิดบังตาอบอุ่น เป็นมิตร จริงใจ และอ่อนโยน ว่ากันเป็นเรื่องเล่าว่าจอมพลสฤษดิ์หิวแหงบ้านหลังนี้มากเพราะเป็น “มากกว่าบ้าน”

พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษาใช้เป็นครั้งแรก ในวันที่ ๕ มีนาคม และมีผลบังคับใช้ในวันที่

๖ มีนาคม (จึงเป็นที่มาของวันสถาปนา ส.ป.ก.) ภายใต้เจตนารมณ์ของการทำงานเพื่อพี่น้องเกษตรกรยุคบุกเบิกหลังเหตุการณ์เปลี่ยนผ่านทางการเมือง บ้านท่านจอมพลฯ ได้ถูกมอบให้เป็นที่ตั้งของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ตั้งแต่นั้นมา

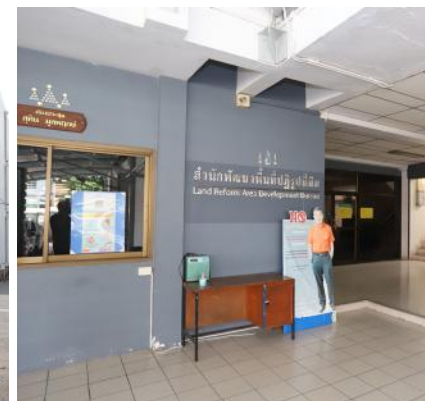
พ.ศ. ๒๕๑๙ ส.ป.ก. แบ่งการบริหารราชการเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เริ่มประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน ๓ จังหวัด คือ นครนายก พระนครศรีอยุธยา และปราจีนบุรี เป็นครั้งแรก

จวบจนปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ภาระงานที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่การขยายและเติบโตเนื่องงานสนองครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศกว่า ๓๓ จังหวัด (ปัจจุบัน ๗๒ จังหวัด

ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณที่ตั้งอาคารบ้านพักจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถนนประดิพัทธ์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นมา) จัดสรรแบ่งกลุ่ม กอง บางส่วนย้ายเข้าบ้านใหม่ ตึกสูง สีเขียวสลับขาว รองรับบุคลากรในการทำงานและบริการประชาชนได้มากขึ้น สะดวกขึ้น โดย ส.ป.ก. รับช่วงบ้านใหม่นี้จากกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ (ซึ่งยุบเลิกไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕) บ้านใหม่ที่กล่าวนี้ คือ บ้านเลขที่ ๑ บนราชดำเนินนอก ลงสะพานผ่านฟ้าพบ ส.ป.ก. เป็นสำนักงานแรก เปิดบ้านต้อนรับด้วยบันไดมุกกลาง ๕๕ ขั้น จากชั้นล่างถึงชั้นบน ราวบันไดเป็นไม้เก่าขัดมัน มีลูกกรงสร้างลวดลายแบบ

ทรงคุณค่า บานหน้าต่างประตูปะตูโบราณใช้กลอนยาว สดุดคลาสสิก ริมทางเดินมีหน้าต่างกระจกใสใช้เหล็กออกเพื่อคงความแอนทิก พื้นเป็นหินขัดให้ความรู้สึกเหมือนเดินบนกาลเวลาเก่า (คาดการณ์สร้างในปี พ.ศ. ๒๕๔๕) โดยได้ทำการเช่าเป็นสำนักงานแห่งนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ส.ป.ก. จึงมีบ้านสองหลังนับจากนั้น และเหตุนี้ ส.ป.ก. จึงมีผังราชดำเนิน กับผังประดิพัทธ์ เหมือนจะห่างเหิน แต่ก็ไม่ห่างกัน เพราะเชื่อมโยงงานทำด้วย

โต๊ะทรงพระอักษร สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

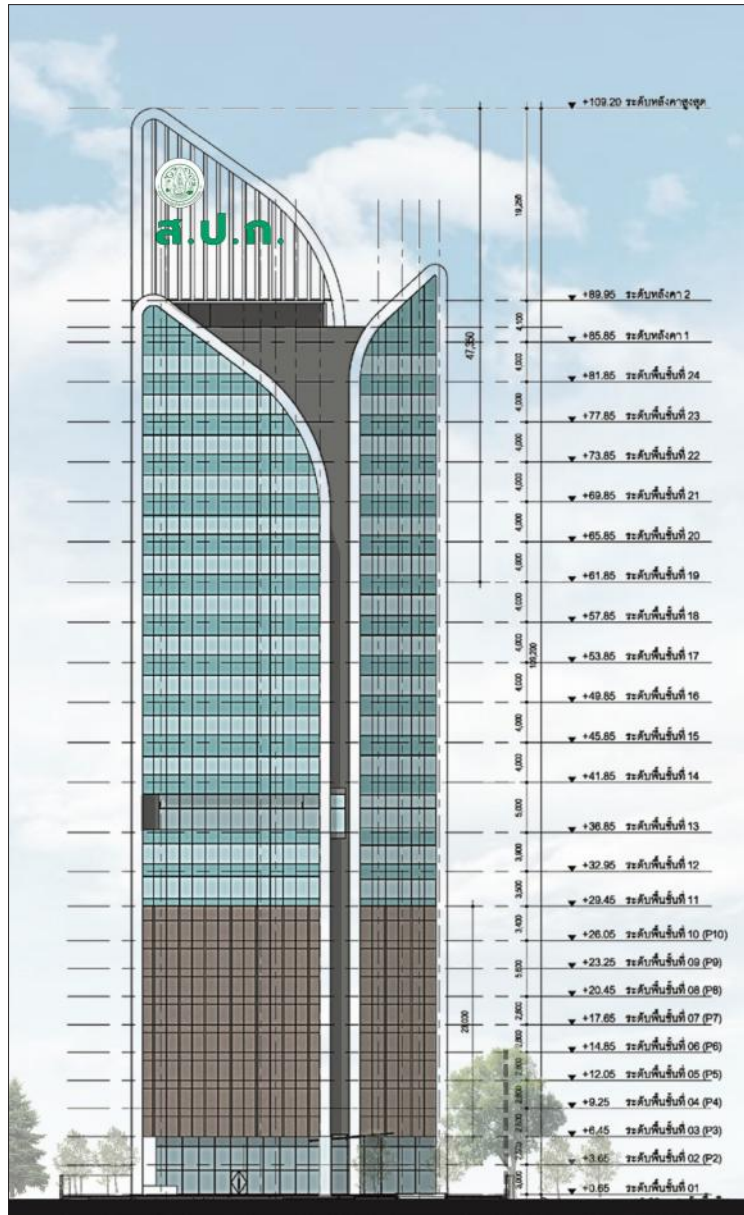

ความสามัคคีมาโดยตลอด ไม่เคยทอดทิ้งกัน

พ.ศ. ๒๕๖๖ การออกแบบอาคารใหม่เสร็จสิ้นเข้าสู่กระบวนการเสนอขออนุญาต การย้ายกลับไปสู่ “บ้านท่านจอมพลฯ” มีกระแสเป็นจริง หลายคนคงเหมือนได้กลับบ้าน หลายคนอาจจะตื่นเต้นเหมือนได้ไปอยู่บ้านใหม่ ได้อยู่พร้อมหน้า

พร้อมตากันอีกครั้ง “เราจะไม่แยกจากกัน”

วันข้างหน้า ส.ป.ก. จะรวมเป็นหนึ่ง ณ บ้านเลขที่ ๑๖๖ ถนนประดิพัทธ์ และยังคงบ้านเลขที่ ๑ ถนนนราชนาคนอก ไว้เป็นความทรงจำที่แสนงดงามตลอดไป ●

อาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหลังใหม่ในบ้านเดิม

อาคาร ส.ป.ก. หลังใหม่นี้ เป็นการก่อสร้างอาคารที่ทำการ ณ บริเวณถนนประดิพัทธ์ กรุงเทพมหานคร ทดแทนอาคารที่ทำการหลังเดิม (ถนนราชดำเนินนอก) ที่ตั้งโครงการตั้งอยู่บนที่ดินขนาด ๔ - ๓ - ๖๓ ไร่ ภายในบริเวณที่ตั้งสำนักงาน ส.ป.ก. ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อาคารสำนักงานสูง ๒๔ ชั้น ชั้นใต้ดิน ๒ ชั้น มีพื้นที่ใช้สอยประมาณ ๔๑,๙๐๐ ตารางเมตร และมีพื้นที่จอดรถยนต์ ๕๐๐ คัน (รวมพื้นที่จอดรถตู้รับอากาศ ๔๐ คัน) รวมทั้งมีการปรับปรุงบ้านจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และงานภูมิสถาปัตยกรรมภายนอกอาคาร

โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณในการก่อสร้างรวมทั้งสิ้น โดยประมาณ ๘๒๕,๔๔๖,๑๘๘.๓๑ บาท (แปดร้อยยี่สิบห้าล้านบาทสี่แสนสี่หมื่นหกพันหนึ่งร้อยแปดสิบแปดบาทสามสิบเอ็ดสตางค์) และใช้ระยะเวลาในการก่อสร้าง ๙๐๐ วัน แบ่งออกเป็น ๓ รายการ จำนวน ๑๑๑ งวด ได้แก่ รายการที่ ๑ งานเตรียมการอำนวยการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ระบบป้องกันดินพังชั่วคราว งานขนย้ายดิน และหมวดงานรื้อถอน จำนวน ๗ งวด รายการที่ ๒ งานอาคารที่ทำการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๙๒ งวด และรายการที่ ๓ งานผังบริเวณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๑๒ งวด ●

ภาพรำลึกพระราชาคณะกิจ

ประดับภายในอาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ราชดำเนิน

โฉนดที่ดินฉบับแรกของประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๕
เป็นหนึ่งในที่ดิน ๔๔,๓๖๕-๐-๘๗ ไร่
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
เพื่อการปฏิรูปที่ดิน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมี นายพินิต สุวรรณขภู เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ เมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอมะแม่ง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี นายจาริน อัดทะโยธิน เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนิน
ไปทรงตรวจพื้นที่และทรงเยี่ยมราษฎร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.ไชยยงค์ ชูชาติ
เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยมี ดร.สุทธิพร จีระพันธุ์ รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) นำทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในเขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี นายจาริน อัดทะโยธิน เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

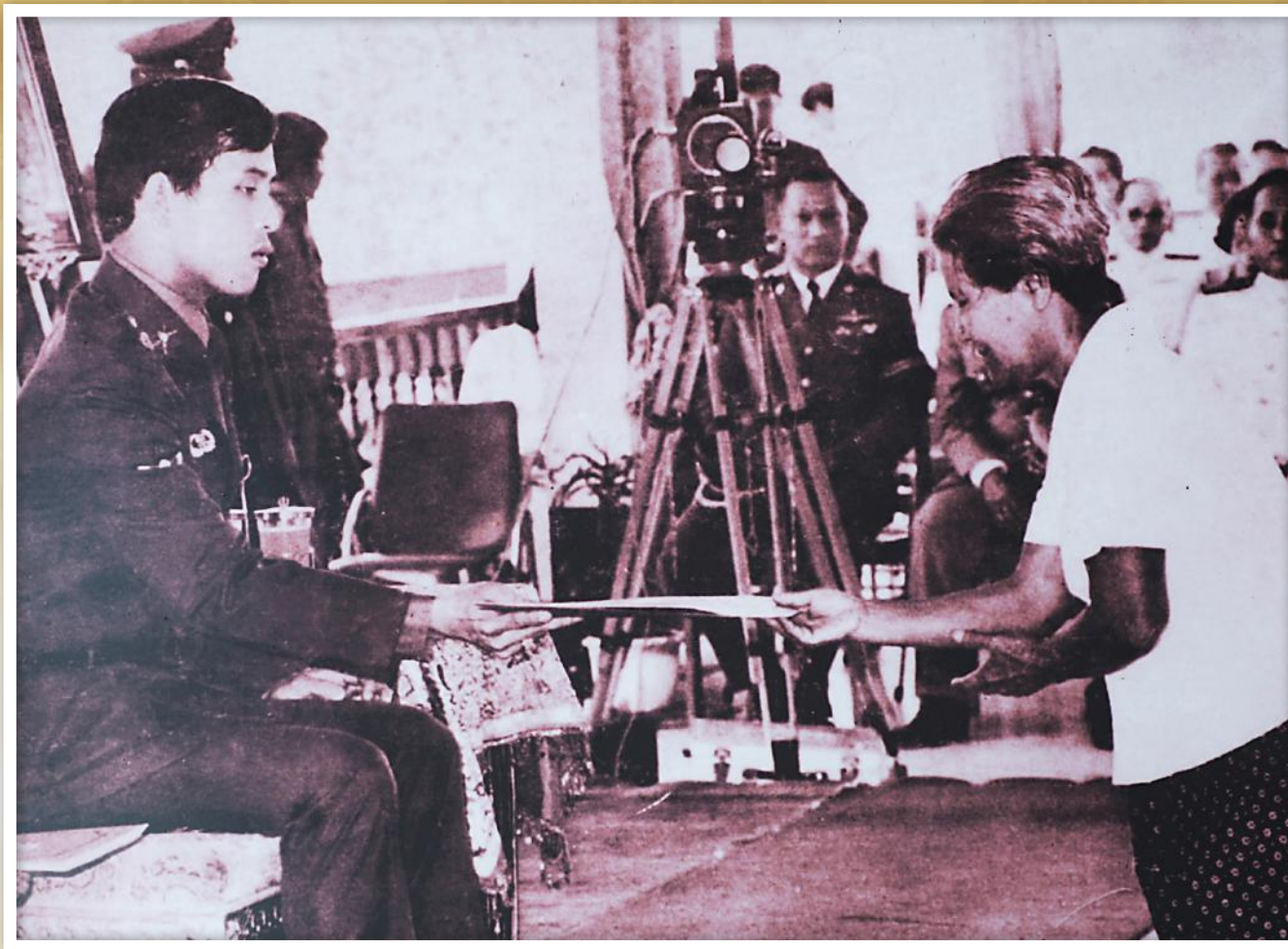
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คณะบุคคลต่าง ๆ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้า ฯ ถวายโฉนดที่ดิน เพื่อการปฏิรูปที่ดิน ตามแนวพระราชดำริ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในโครงการจัดและพัฒนาที่ดินต่าง ๆ เป็นต้นแบบของการปฏิรูปที่ดินเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ ได้มีที่ทำกินเป็นของตัวเองอย่างมั่นคงถาวร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทาน
แนวพระราชดำริให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกิน และเกษตรกร
ได้ทำการเกษตรอย่างยั่งยืนสืบไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระราชวโรกาสให้เกษตรกรตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดปทุมธานี เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทานเอกสารสิทธิที่ดิน เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ณ หอประชุมอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม และมีพระราชปฏิสันถารกับเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ณ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๕

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธาน งานเปิด “ศูนย์ศักยภาพพันธุ์ข้าวในแปลงโฉมฉบับแรกของประเทศไทยบนผืนดินพระราชทาน” ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานให้กับ ส.ป.ก. วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ ตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

“เกษตรทำไว้ไม่อดตาย” พระราชดำรัส สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านห้วยเวียงงาม เขตปฏิรูปที่ดิน อำเภอนาโยง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร นิทรรศการโครงการตามพระราชดำริของ ส.ป.ก. การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลงภายใต้ศูนย์ภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน โดยมี ดร. วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

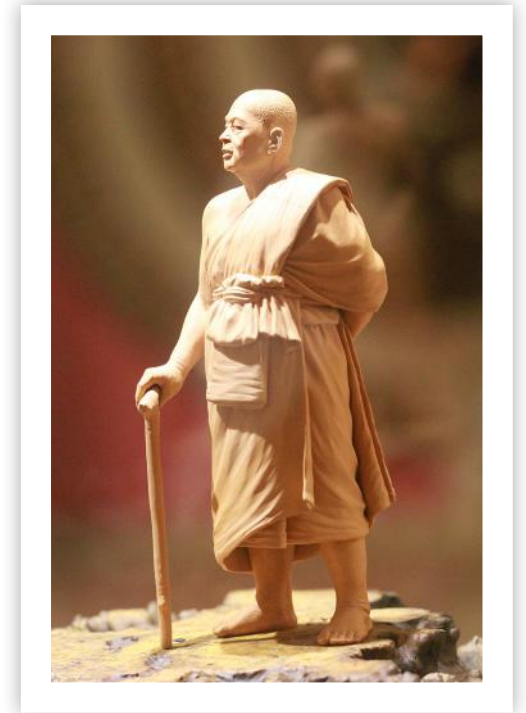
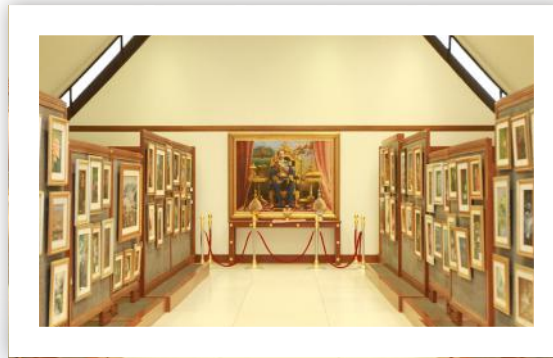
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี
พันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในเขตปฏิรูปที่ดิน
ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โดยมี นายพินิต สุวรรณขภู เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ
เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๕

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เสด็จไปทอดพระเนตร
ผลงานศิลปาชีพของบุตรหลานเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ณ ศูนย์
ศิลปาชีพ บางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๒๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
“พระบิดาแห่งการปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย”

ศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนคินพื้นที่ ๘๖๑ ไร่ ๑ งาน ๘๕ ตารางวา ทรัพย์สิน และภารกิจของศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ ให้แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ตามหนังสือสำนักพระราชวัง ที่ พว ๐๒๐๒.๒/๒๑๕๔ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เพื่อให้ ส.ป.ก. ขับเคลื่อนงาน โดยการน้อมนำสืบสานพระราชดำริของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ด้านการฝึก อบรมศิลปาชีพ สร้างเสริมประสบการณ์ในงานศิลปหัตถกรรมด้านต่างๆ เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้เสริมแก่เกษตรกร อนุรักษ์ และดำรงรักษาไว้ซึ่งงาน ศิลปหัตถกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้ อยู่ดีและมีความสุขบนผืนดิน ส.ป.ก.

ด้วยศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ นั้น ก่อตั้งขึ้นจากการที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไปทรงเยี่ยม ราษฎรในทั่วทุกภาคของประเทศไทย และทรงเห็นความยากจนของราษฎร จึงมี พระราชประสงค์จะจัดหาอาชีพให้กับราษฎร เพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอแก่การยังชีพ ประกอบกับทรงสนพระทัยในงานฝีมือหรืองานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งทำให้พระองค์ ทรงส่งเสริมในเรื่องนี้ โดยจัดครูออกไปฝึกสอนให้กับราษฎร เมื่อราษฎรมีความชำนาญ

แล้ว ก็ทรงรับซื้อผลงานที่ผลิตได้ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ซึ่งปัจจุบันได้ขยาย เป็น “มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง” และทรงจัดตั้ง “โรงฝึกอบรมศิลปาชีพ” ขึ้น อย่างเป็นทางการแห่งแรกที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๓ คณะรัฐบาลได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินในเขต ปฏิรูปที่ดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจัดตั้ง “ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” ขึ้น โดยมอบหมายให้กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เป็นเจ้าของเรื่อง และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง และดูแลรักษาพื้นที่ ตลอดจน เป็นหน่วยงานกลางในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และได้เปิดดำเนินงานอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๒๗ โดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ ด้วยพระองค์เอง และทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร อธิบดีองคมนตรี เป็นผู้รับผิดชอบ ดูแลบริหารงานของศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ ●

រោងពន្លឺបណ្តា (និងការងារប្រកួតប្រជែង)

หลักเหตุที่ ๖

พระราชกฤษฎีกา สืบสานธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิสัย)

เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานชื่อ “เกษตรวิสัย” มีความหมายว่า ประชาชนแห่งการเกษตร

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่หมู่ที่ ๔ บ้านกองแหะ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และมีพระราชดำริพระราชทานที่ดินส่วนพระองค์ ๑,๓๕๐ ไร่ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำไปดำเนินการในลักษณะคลินิกเกษตร และพระราชทานชื่อโครงการว่า “เกษตรวิสัย” โดย ส.ป.ก. ได้รับมอบพื้นที่ประมาณ ๑๒๓ ไร่ มาดำเนินงาน “โครงการธนาคารอาหารชุมชน”

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จนถึงปัจจุบัน ส.ป.ก. ได้พัฒนาพื้นที่ ๑๒๓ ไร่ โดยมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่ธรรมชาติ และเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ด้วยการปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง และขับเคลื่อนงานโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลให้พื้นที่ป่าที่เคยเสื่อมโทรม พื้นที่ป่าเป็นแหล่งอาหารชุมชน รักษาไม้ยืนต้นให้เป็นป่าผสมผสาน มีการดูแล และรักษาระบบนิเวศโดยชุมชน และเพื่อประโยชน์ของชุมชน ปัจจุบัน ธนาคารอาหารชุมชน มีพืชอาหารและสมุนไพร กว่า ๑๒๓ ชนิด มีไม้ยืนต้น ประมาณ ๑๓๓,๖๐๐ ต้น

วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓ นายจรัสธาดา กรรณสูต องคมนตรี และ พลเอกกัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เดินทางไปยังพื้นที่ธนาคารอาหารชุมชน บ้านกองแหะ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตรวจเยี่ยมการปรับปรุงพื้นที่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ ส.ป.ก. จัดขึ้น เฉลิมฉลองในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี ๒๕๖๒ ในการนี้ ท่านองคมนตรีได้ปลูกต้นมะขามป้อมไว้ในบริเวณพื้นที่โครงการฯ ด้วย

ทำให้ราษฎรบ้านกองแหะ ๑๔๘ ครัวเรือน ประชากร ๔๕๐ ราย มีพืชอาหาร พืชสมุนไพร ปลา และสัตว์น้ำประจำถิ่น ไว้บริโภคหมุนเวียนตลอดปี และยังมีไม้ใช้สอย เช่น ไม้ไผ่ ๕ สกุล ๘ ชนิด และไม้ยืนต้นต่างๆ และด้วยข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่เกื้อกูลกันกับธรรมชาติ จึงทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุล

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ต่อยอดขยายผล

พระราชดำริธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิสัย) สู่การสร้างธนาคารอาหารครัวเรือน ในเขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่เป้าหมาย ๑๒ ชุมชน ๑๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน พะเยา เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น บุรีรัมย์ ชลบุรี ชุมพร และสุราษฎร์ธานี เพื่อให้เกษตรกร และชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินเป็นชุมชนที่น้อมนำพระราชดำริไปปฏิบัติและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สร้างความมั่นคงทางอาหาร สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยได้จัดพิธีเปิดโครงการขยายผล

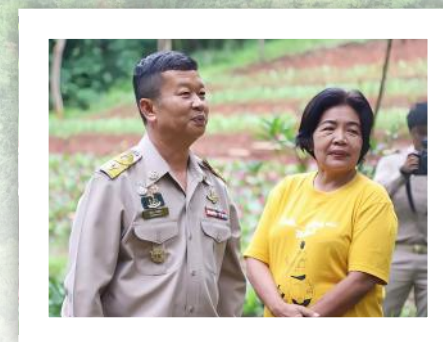

ธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิสัย) สู่ธนาคารอาหารครัวเรือนเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ พื้นที่ธนาคาร
อาหารชุมชน บ้านกองแหะ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
ซึ่งมีร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เป็นประธานในพิธี

อนึ่ง การขยายผลธนาคารอาหารชุมชนสู่ธนาคารอาหารครัวเรือนในเขต
ปฏิรูปที่ดิน นั้น ส.ป.ก. ได้กำหนดแผนการขับเคลื่อนโครงการขยายผลธนาคารอาหาร
ชุมชน (เกษตรวิสัย) ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ครบทั้ง ๗๒ จังหวัด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐
เพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายธนาคารอาหารและธนาคารเมล็ดพันธุ์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

การจัดทำโครงการขยายผลธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิสัย) สู่ธนาคาร
อาหารครัวเรือนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาส

มหาราชเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๕๖๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เมื่อวันพุธที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ได้มีการส่งมอบกล่องปลูกความมั่นคง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ว่า ส.ป.ก. ได้ส่งมอบความมั่นคงทางอาหารให้เกษตรกร จาก ๑๒ ชุมชน ๑๒ จังหวัด นำร่อง นำเมล็ดพันธุ์พืช รวม ๑๑๕ ชนิด พร้อมทั้ง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ๑๒,๐๐๐ ตัน นำไป ปลูก ขยาย และแบ่งปันในชุมชน

เมื่อเมล็ดพันธุ์เจริญงอกงาม เติบโต ก็จะขยายจำนวนเมล็ดพันธุ์มากขึ้นๆ สมทบเข้ากับเมล็ดพันธุ์ท้องถิ่นซึ่งเป็นทุนที่มีอยู่เดิมของชุมชน ก็จะเป็นธนาคารเมล็ดพันธุ์ ไว้แบ่งปันแก่ชุมชนอื่น และเป็นคลังอาหารฐานรากของการผลิตภาคเกษตรต่อไป ●

วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดโครงการจัดหาน้ำบาดาลขนาดใหญ่แก้ปัญหาภัยแล้งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ณ เขตปฏิรูปที่ดินตำบลหนองฝ้าย อำเภอลำลูกขัน จังหวัดกาฬสินธุ์

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา ไปทรงเปิดการประชุมคณะกรรมการโครงการพัชรสุธาคชานุรักษ์ ซึ่ง ส.ป.ก. ได้ร่วมสนองพระราชดำรินี้ดำเนินงาน ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนที่อยู่รอบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว และอุทยานแห่งชาติเขาสิบห้าชั้น อยู่ร่วมกับช้างป่าได้อย่างสมดุล

หลักเหตุผลที่ ๗

รักษาและต่อยอด ขยายผลธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) สู่ธนาคารอาหารครัวเรือน ในเขตปฏิรูปที่ดิน

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้วยทรงห่วงใยความเป็นอยู่ของพสกนิกรให้มีความเป็นอยู่ดี กินดี “โครงการธนาคารอาหารชุมชนตามพระราชดำริ” แห่งแรกเกิดขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๔๓ ที่บ้านนาป่าเป้า ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัด แม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยพระองค์ทรงมุ่งหวังให้คนรักป่าและอยู่กับป่าได้อย่างมีความสุข

ในปี พ.ศ.๒๕๔๖ เริ่มแรกของการปลูกสร้างธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) ในพื้นที่ ๑๒๓ ไร่ หมู่ที่ ๔ บ้านกองแห่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้วยการปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ และประโยชน์ที่ ๔ ได้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า

สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เรื่องธนาคารอาหารชุมชน นำมาดำเนินการพัฒนาระบบนิเวศด้วยการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบัน พื้นที่ธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) แห่งนี้มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ พืชผัก สมุนไพร กว่า ๑๒๓ ชนิด รวมทั้งสัตว์ป่าและแมลงต่าง ๆ ซึ่งช่วยเกื้อกูลให้เกิด ระบบนิเวศที่สมบูรณ์ และชุมชนได้มีส่วนร่วมดูแลรักษาผืนป่าและการใช้ประโยชน์ อย่างรู้คุณค่า รวมถึงป่าธนาคารอาหารยังเป็นห้องเรียนธรรมชาติเป็นสื่อการเรียนรู้ ของเด็กและเยาวชนทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่า ประโยชน์ เกิดความรักในผืนป่าและชุมชนของตนเอง

แนวคิดการขยายผลธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา) สู่พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน

ธนาคาร อาหาร ชุมชน คือ การสร้างครัวของชุมชน เริ่มจากการปลูกสร้าง แหล่งอาหารเพิ่มเติมไว้ในผืนป่าเพื่อให้คนและสัตว์ได้บริโภคหมุนเวียนเพียงพอตลอด

อาหารสามฤดู

เมนูจาก FOOD BANK

ในพื้นที่ธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิทยา)
มีพืชผัก สมุนไพร สัตว์น้ำ สัตว์ประจำถิ่น
ให้ราษฎรได้ใช้ประโยชน์ตลอดทั้งปี

ฤดูหนาว

เมื่อเข้าสู่ฤดูหนาว ชาวบ้านคลองหะก้อกองไฟเผาข้าวหลาม
และเมื่อเข้าป่าไปตัดลำไยในธนาคารอาหาร
ชาวบ้านก็จะได้อาหารพิเศษของฤดูหนาวที่รอคอยมาตลอดปี
นั่นคือ ... หมอนรดด้วย จากลำไยหวานและไผ่แดง
และ เพ็ญ (จับไผ่) จากไผ่หาง

ฤดูฝน

ฤดูกาลแห่งความอุดมสมบูรณ์
มีพืชพันธุ์ สัตว์น้ำ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
ไผ่แดงกอ มีหน่อไม้ทุกชนิด
เห็ดประจักษ์ใบโผล่จากดินให้ได้เก็บกิน

ฤดูร้อน

เป็นฤดูกาลที่พืชพันธุ์และสัตว์มีน้อยที่สุด
จึงถือเป็นช่วงพักของพื้นที่ป่า
แต่ชาวบ้านยังคงเข้ามาใช้ประโยชน์ได้
เช่น ตัดไผ่ไปทำเส้นตอก สานฟาก และทำโรงเรือน
พืชอาหารสำคัญที่ยังคงมีทุก ๆ ฤดูกาล
รวมถึงฤดูร้อน คือ ผักกูด และเกา

ธนาคารอาหารชุมชน

ขยายผลสู่เขตปฏิรูปที่ดิน

ส.ป.ก. วางแผนสร้างเครือข่ายธนาคารอาหาร
ในเขตปฏิรูปที่ดิน 72 จังหวัด ภายในปี พ.ศ. 2570

ทั้งปี รวมทั้งการขยายพันธุ์สัตว์ปีก พันธุ์สัตว์น้ำ พันธุ์สัตว์บกและแมลงต่างๆ คืนสู่ธรรมชาติ โดยเน้น
การใช้ประโยชน์จากชุมชนเป็นชุมชนแห่งการแบ่งปัน มีการเพิ่มคุณค่าจากสิ่งที่มีในพื้นที่ก่อให้เกิด
รายได้ และยังมีนายธนาคารน้อยซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและปฏิบัติหน้าที่ให้ข้อมูล ความรู้ แก่ผู้มาเยือนเพื่อศึกษาธรรมชาติ ส่งผลให้เด็ก
เยาวชน เกษตรกรในชุมชน เกิดความหวงแหน พร้อมถึงการสร้างข้อตกลงการใช้ประโยชน์ เป็นกติกา
ร่วมกันในการดูแลรักษาให้ผืนป่ามีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาหารธรรมชาติที่มีความหลากหลายทั้งพืช

แนวคิด ธนาคารอาหารชุมชน

BANK - ธนาคาร

- มีการฝาก (ปลูก - ดูแล - รักษา) สร้างพื้นที่อาหารไว้ในผืนป่า
- สืบหา จำแนก ข้อมูลพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์
- จัดทำปฏิทินผลผลิตตามฤดูกาล
- สร้างระบบบริหารจัดการให้มีอาหารหมุนเวียนตลอดปี
- สามารถเบิก-ถอนออกมาใช้ประโยชน์ได้
- ดอกเบี้ย คือ ความหลากหลายทางชีวภาพที่เพิ่มขึ้น
- ธนาคารอาหารชุมชนบ้านกองแหะ มีไม้ยืนต้นประมาณ 133,600 ต้น และมีพันธุ์พืชอาหาร สมุนไพร 123 ชนิด

FOOD - อาหาร

- มีแหล่งอาหารหลากหลายชนิด หลายประโยชน์ ทั้งพืชอาหาร พันธุ์สัตว์ สมุนไพร ยารักษาโรค ไม้ใช้สอย ไม้เศรษฐกิจ และพันธุ์ไม้หายาก
- สามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งคนและสัตว์
- มีอาหารอย่างเพียงพอ และหมุนเวียนตลอดปี

COMMUNITY - ชุมชน

- เป็นชุมชนแห่งการแบ่งปัน โดยมีข้อตกลงการใช้ประโยชน์เป็นกติกาของชุมชน
- ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์พันธุ์สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศให้อุดมสมบูรณ์
- ธนาคารอาหารชุมชนบ้านกองแหะ มีผู้ใช้ประโยชน์ 148 ครอบครัว ประชากร 850 ราย
- มีการต่อยอดการใช้ประโยชน์สมุนไพรในธนาคารอาหาร
- มีห้องเรียนธรรมชาติ 6 ฐานการเรียนรู้ ระยะทาง 1.38 กม.
- สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และขยายผลสู่ชุมชนอื่นๆ

และสัตว์เพิ่มมากขึ้น ก่อเกิดความสัมพันธ์ของระบบนิเวศดิน น้ำ ป่าไม้ และชุมชน เกิดการอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดความยั่งยืนทางอาหาร เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นนี้เปรียบเสมือนดอกเบี้ยในผืนป่า เป็นธนาคารอาหารที่ชุมชนเบิกถอนได้

ตลอดทั้งปี

จากพื้นที่ต้นแบบธนาคารอาหารชุมชน (เกษตรวิสัย) จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ส.ป.ก. ได้นำรูปแบบการทำงานไปขยายผลสู่พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน ๑๒ จังหวัด ๑๒ ชุมชน ในพื้นที่ ๑) โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ๒) ต่อยอดวนเกษตร ๓) ส่งเสริมในพื้นที่เกษตรอินทรีย์และสมุนไพร และ ๔) ปลูกสร้างให้ชุมชนในพื้นที่แปลงที่ไม่เหมาะสมสำหรับจัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ เป็นต้น

ทั้งนี้การดำเนินงานขยายผลธนาคารอาหารชุมชนนอกจากการปลูกสร้างพืชอาหาร และพันธุ์สัตว์ต่างๆ เพิ่มเติมแล้ว ยังเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ ไม้ยืนต้น ไม้พื้นถิ่น สมุนไพร และเมล็ดพันธุ์พืชต่างๆ เพื่อส่งต่อความรู้ด้านพฤกษศาสตร์และการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชไปยังเด็ก เยาวชน เกษตรกรให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างรู้คุณค่า การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาเรียนรู้ของชุมชนที่มุ่งเน้นอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมๆ กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้อยู่กับป่าได้อย่างมีความสุขด้วย ●

| คณะผู้จัดทำ |

● ที่ปรึกษา ●

นายเศรษฐเกียรติ	กระจ่างวงศ์	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ดร. วิณะโรจน์	ทรัพย์สงสุข	เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (๒๕๖๑ - ๒๕๖๓)
นายวุฒิพงศ์	เนียมหอม	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

● คณะทำงาน ●

นายวัฒนา	มังธิสาร	รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
นางสาวสุนิสา	เอกธิการ	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพระราชดำริ และโครงการพิเศษ
นางสาวกานดา	ศากยะโรจน์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
นางสาวจิตติมา	ธนะศักดิ์ศิริ	รักษาการผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักบริหารกลาง
นางอรุณธิดา	จารุพันธ์งาม	ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงานและงบประมาณ กองประสานงานโครงการพระราชดำริ และโครงการพิเศษ
นายณัฐวัตร	สนามชัย	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
นางสาวนิรมล	แก้วกัลยา	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
นางสาวณฐนนท์	สันติมิตร	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
นายนิธิพงษ์	ทิพย์อากาศ	นักวิชาการแผนที่ภาพถ่ายชำนาญการ
นางสาวหทัยา	จารุณมิก	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
นางสาวสุเปรมชนัน	เปรมกลาง	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
นายธีรพันธ์	พูลสวัสดิ์	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นายณฤตล	วิสุทธารมณ	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน

| เอกสารอ้างอิง |

- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (๒๕๓๙). *การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในที่ดินพระราชทานและที่ดินโดยเสด็จพระราชกุศล*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (๒๕๔๙). *ผืนดินพระราชทาน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.
- เอี่ยม ทองดี. (๒๕๕๑). *วัฒนธรรมข้าว พิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวและการทำนา เทคโนโลยีของอดีต ประเพณีในปัจจุบัน ดำเนินแห่งอนาคต*. (พิมพ์ครั้งที่ ๒). นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (๒๕๕๒). *รำลึกประวัติศาสตร์ไทย ร.ศ. ๑๒๐ พระพุทธเจ้าหลวงกับโฉมหน้าดินฉบับแรกของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.
- กรมการข้าว. (๒๕๕๓). *ราชกิจจานุเบกษา เรื่อง การแสดงกลไกกรรม แลพานิชการ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐*. กรุงเทพมหานคร : กรมการข้าว.
- ศูนย์สยามทรรศนศศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับกองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (๒๕๖๐) *สารานุกรม นาวพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔*. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม. (๒๕๖๐) *สืบสานพระราชปณิธาน ผืนดินพระราชทานเพื่อเกษตรกร*. กรุงเทพมหานคร : กองประสานงานโครงการพระราชดำริและโครงการพิเศษ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.
- เขมภัทร ทฤษฎีกุณ. (๒๕๖๔). *ผลกระทบของสนธิสัญญาเบาว์ริงในทางเศรษฐกิจของสยาม*. สืบค้น ตุลาคม ๒๐, ๒๕๖๖ จาก <https://pridi.or.th/th/content/๒๐๒๑/๐๗/๗๗๔>
- ไชยยงค์ ชูชาติ. (๒๕๖๖). *องค์พระประมุขของชาติกับการปฏิรูปที่ดิน*. สืบค้น ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๖ จาก <https://alro.go.th/th/chaiyoung/news-activity/บทความ/องค์พระประมุขของชาติกับการปฏิรูปที่ดิน?id=๒๓๔๙๖๒>
- กลับบางแสน. (๒๕๖๖). *จุดประสงค์การชุด “คลอง” ในประวัติศาสตร์ไทย ที่แปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย อย่างไร?*. สืบค้น ตุลาคม ๒๐, ๒๕๖๖ จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_๘๙๓๒๐
- กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ (ประเทศไทย). (๒๕๖๖, กันยายน ๒๗). *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี*. สืบค้น ๑๑:๔๕, กันยายน ๒๗, ๒๕๖๖ จาก [https://th.wikipedia.org/wiki/กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ_\(ประเทศไทย\)](https://th.wikipedia.org/wiki/กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ_(ประเทศไทย))
- สนธิสัญญาเบาว์ริง. (๒๕๖๖, ๒๑ ตุลาคม). *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี*. สืบค้น ๐๘:๓๕, ตุลาคม ๒๑, ๒๕๖๖ จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สนธิสัญญาเบาว์ริง>
- การเลิกทาสและไพร่ในประเทศไทย. (๒๐๒๓, พฤศจิกายน ๒๘). *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี*. สืบค้นเมื่อ ๐๖:๕๑, พฤศจิกายน ๒๘, ๒๐๒๓ จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/การเลิกทาสและไพร่ในประเทศไทย>
- The National Archives of the UK (TNA). ๑๘๕๕. Treaty of Friendship and Commerce between Great Britain and Siam. Reference: FO ๙๔/๔๙๒. <http://๑๑.ohm.go.th/th/main/> สำนักราชเลขาธิการ สืบค้น เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

เลขที่ ๑ ถนนราชดำเนินนอก แขวงบ้านพานถม

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

www.alro.go.th

@ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เอกสารเผยแพร่ ฉบับที่ ๖๘๐

Publication No. ๖๘๐

จำนวนพิมพ์ ๕๐๐ เล่ม

กันยายน ๒๕๖๗